

ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ

Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου των εν Αθήναις και Απανταχού Μαρτιναίων - Βουμελιταίων Φθιώτιδας
(και τα προερχόμενα απ' αυτό χωριά Λάρυμνα, Λούτσι, Πύργος)
Γραφεία: Σίνα & Δαφνομήλη 1Α, Αθήνα Τ.Κ. 10680

“ΚΑΙ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΔΙΝΩ, ΓΙΑ Τ’ ΟΜΟΡΦΟ ΜΑΡΤΙΝΟ”

Έτος 9ο • Αρ. φύλλου 35 • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2013 • Τιμή 0,01€ • web: www.martino.gr • e-mail: aias@martino.gr

ΟΙΚΟΠΕΔΑ

Η αύξηση του πληθυσμού του Μαρτίνου
“κλειδί” για την ανάκαμψή του.
Πρέπει να φέρουμε πίσω τον κόσμο του
Μαρτίνου.
Η Δημογραφική σμίκρυνση τρέχει τόσο
γρήγορα που σε λίγα χρόνια θα είμαστε
χωριό γερόντων.

ΤΟ ΒΗΜΑ

του Δήμου Λοκρών,
της Δημοτικής Κοινότητας Μαρτίνου,
της Τοπικής Κοινότητας Λάρυμνας

**ΔΩΡΕΑΝ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΩΝ
Κ.Α.Π.Η. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΟΚΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ**

Στα μέσα Σεπτεμβρίου 2013 τα μέλη του Κ.Α.Π.Η Μαρτίνου για τρίτη
συνεχή χρονιά και για δέκα μέρες απόλαυσαν εντελώς δωρεάν τις
θεραπευτικές ιδιότητες των πηγών του Κονιαβίτη στα Καμένα
Βούρλα.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΣ ΑΓΑΠΑΕΙ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

Εάν και εσείς αγαπάτε τον κινηματογράφο τότε , με το παρακάτω κου-
πόνι μπορείτε να δείτε ταινίες Α' προβολής όλες τις μέρες τις εβδομά-
δας με 5 ευρώ το άτομο. Κάντε εκτύπωση και γρήγορα στο ταμείο του
κινηματογράφου.

ΚΟΥΠΟΝΙ

Με το κουπόνι αυτό ο **ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ**
και το **martino.gr** προσφέρουν τη δυνατότητα στους
αναγνώστες τους να απολαύσουν της αγαπημένες τους
ταινίες Α' προβολής με 5ευρω όλες τις μέρες της εβδο-
μάδας στον κινηματογράφο OSCAR DIGITAL Αχαρνών
330 Στ. Κάτω Πατήσια (τηλ.210 2281563) για την πε-
ρίοδο 2013-2014.

**Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΚΟΜΒΟΥ ΣΤΟ ΠΙΟ
ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΜΑΡΤΙΝΟΥ
ΘΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΕΙ ΤΑ ΓΥΡΩ ΜΑΓΑΖΙΑ
ΚΑΙ ΘΑ ΠΑΡΕΧΕΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΑ
ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ
ΓΕΝΙΚΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ
ΜΑΡΤΙΝΑΙΟΥΣ**

Η κατασκευή μικρού ισόπεδου κυκλικού κυκλοφοριακού κόμβου
πέντε προσβάσεων στην είσοδο του Μαρτίνου αποτελεί την προσφο-
ρότερη επιλογή στο επικίνδυνο αυτό σημείο.
Θα αναβαθμισθεί η περιοχή και θα έχουμε ευρύτερης κλίμακας οικο-
νομικά και περιβαλλοντικά οφέλη.
Επίσης αναβαθμίζεται η όψη των γύρω καταστημάτων και οι φίλοι
φορτηγατζήδες που επισκέπτονται το εξωτερικό γνωρίζουν πολύ καλά
ότι οι ισόπεδοι κόμβοι εξυπηρετούν την κυκλοφορία βαρέων οχημά-
των ,γιατί διασφαλίζουν και εξασφαλίζουν την δυνατότητα άνετης κυ-
κλοφορίας και κατά την είσοδο / έξοδο τους και κατά την κίνηση τους
στον κυκλικό δακτύλιο.
Εν κατακλείδι άποψη μας είναι ότι ο κόμβος θα δημιουργήσει αισθη-
τική αναβάθμιση, ασφάλεια στους Μαρτιναίους και μόνιμα αναπτυ-
ξιακά ωφέληματα για το Μαρτίνο.

Αρ. Κ. Κούρος
Α. Π. Πέππας
Θ. Γ. Καραμέρης

Γ. Ν. Κωτσαλάς
Μαρκ. Γ. Ρούσης
Γ. Τσουλουχάς

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ευχαριστούμε τους αναγνώστες που έστειλαν τη συνδρομή τους για
το 2013. Παρακαλούμε όσους δεν την έχουν στείλει να τη στείλουν
μαζί με τη συνδρομή του 2014 για να συνεχιστεί απρόσκοπτα η λει-
τουργία του Συλλόγου.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 2013: 10€
ΛΟΓ/ΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ: ALPHA BANK 298002320000670
IBAN: GR6001402980298002320000670 , BIC: CRBAGRAA
ή στα μέλη του Δ.Σ του Συλλόγου

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΖΑΦΕΙΡΟΥΛΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Του Πέτρου Σελέκου

Τον Αύγουστο που μας πέρασε, έφυγε από τον μάταιο τούτο κόσμο, η ερευνήτρια-συγγραφέας Ζαφειρούλα Στεφάνου. Η τελευταία φορά που μιλήσαμε

ήταν πριν φύγει για το νοσοκομείο. «Αύριο φεύγω για τη θεραπεία... έχω μπει στην τελική ευθεία», μου είπε και δεν ξαναγύρισε... Έφυγε για το τελευταίο ταξίδι. Η Ζαφειρούλα ήταν ένας σπουδαίος άνθρωπος! Όσοι τη γνωρίσαμε από κοντά θα την θυμόμαστε για πάντα.

Η Ζαφειρούλα αγαπούσε την ποίηση, την ιστορία, την έρευνα, την τέχνη. Η αγάπη της για τη λογοτεχνία, την έκανε να εγκαταλείψει την ιατρική που σπούδαζε στη Γερμανία, για να ασχοληθεί με τη φιλολογία. Γνώριζε Γερμανικά, Γαλλικά και Αγγλικά. Η επαφή της με τις ξένες γλώσσες της έδινε τη δυνατότητα να έχει εξαιρετική κατάρτιση σε ότι αφορά την ευρωπαϊκή λογοτεχνία και την ιστορία. Επαγγελματικά εργάστηκε ως μεταφράστρια στη (ΔΕΗ) Πτολεμαΐδας, στην εταιρεία ΛΑΡΚΟ, καθώς και στην ιδιωτική εκπαίδευση, ως καθηγήτρια. Η ιστορική έρευνα (κυρίως η λαογραφία) και η ζωγραφική της γέμιζαν τον ελεύθερο χρόνο. Ορισμένες από τις εργασίες της δημοσιεύτηκαν στον τοπικό περιοδικό τύπο όπως: «Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Ο ΧΟΡΟΣ ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ», «ΖΕΪΜΠΕΚΙΚΟΣ Ο ΛΥΤΡΩΤΙΚΟΣ», καθώς και τα «ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΕΘΙΜΑ ΓΑΜΟΥ ΣΤΟ ΜΑΡΤΙΝΟ ΛΟΚΡΙΔΑΣ», μια εργασία που αποτελεί σταθμό στη Λοκρική λαογραφία και φα-

νερώνει την αγάπη της για το Μαρτίνο.

Η Ζαφειρούλα, μεγάλωσε σε ένα οικογενειακό περιβάλλον, όπου η ιστορία ήταν παντού παρούσα. Τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα του τελευταίου αιώνα, είτε τα άκουσε από το στόμα του πατέρα της, αξιωματικού Στέφανου Στεφάνου, είτε τα έζησε η ίδια από κοντά. Σε μια κουβέντα μας, μου είχε πει: «Την Ελληνική ιστορία την έζησα απ' τα γεννοφάσκια μου. Τα παραμύθια που άκουγα μικρή... ήταν οι πολεμικές περιπέτειες του έθνους. Ο πατέρας μου ήταν αξιωματικός του πεζικού και όπως καταλαβαίνεις, οι διηγήσεις του ήταν γύρω απ' αυτά τα γεγονότα. Είχε λάβει μέρος στον Ελληνο-Βουλγαρικό πόλεμο το 1913, και πολέμησε στις μάχες του Κιλκίς και του Λαχανά. Το 1916 συμμετείχε ενεργά στο κίνημα της Εθνικής Άμυνας, με τις «Αμύνης τα Παιδιά», και πολέμησε στο Μακεδονικό Μέτωπο. Στη συνέχεια πήγε στη Μικρά Ασία και εκεί τραυματίστηκε βαριά στο Αφιόν Καραχισάρ. Τα τραγικά γεγονότα της Μικρασιατικής καταστροφής τα έζησε από κοντά και δεν μπόρεσε ποτέ να τα ξεχάσει. Τη Σμύρνη την είδε να καίγεται! Ο ίδιος, τραυματίας όπως ήτανε, από θαύμα κατάφερε και μπήκε σ' ένα Αμερικανικό καράβι και βγήκε στη Χίο. Μετά την αποθεραπεία του μπήκε σε Πολεμική Διαθεσιμότητα. Το 1938 ανέλαβε φρούραρχος Πειραιά μέχρι τον Απρίλη του '41. Με την είσοδο των Γερμανών στην Αθήνα παραιτήθηκε και φύγαμε και ήρθαμε στο Μαρτίνο. Στην κατοχή ο πατέρας μου έσωσε δυο Άγγλους αεροπόρους. Συγκεκριμένα, ο ένας ήταν Άγγλος και ο άλλος Νέο-Ζηλανδός. Δε γνωρίζω όμως σε πιο σημείο έπεσαν, ούτε και τον τρόπο που τους μάζεψε. Τα χρόνια εκείνα τέτοιες κινήσεις ήταν μυστικές. Τους ανθρώπους αυτούς, τους έκρυψε στην παλιά Δεξαμενή του Μαρτίνου, κοντά στη γέφυρα του «Σπανού». Το διάστημα που έμειναν εκεί

τους πήγαινα εγώ φαγητό με το ταγάρι. Τότε, όλα τα παιδιά του χωριού ήτανε έξω, και έτσι δεν κινούσα τις υποψίες των άλλων. Τους αεροπόρους τους φυγάδευσε ο πατέρας μου για τη Μέση Ανατολή. Για την πράξη του αυτή έλαβε τιμητική επιβράβευση από τον Αρχιστράτηγο Αλεξάντερ».

Οι αναμνήσεις από την απελευθέρωση της Αθήνας το 1944, ήταν επίσης πολύ έντονες στη μνήμη της και διηγούταν το εξής περιστατικό: «Όταν έγινε η απελευθέρωση ήμασταν στην Αθήνα. Το διαμέρισμα που μέναμε ήταν στην οδό Φιλελλήνων κι εγώ μαζί με άλλα παιδιά παίζαμε στην Πλατεία Συντάγματος και στον Εθνικό κήπο. Όταν έφυγαν οι Γερμανοί, το πρωί, στην Πλατεία Συντάγματος έγινε τέτοιο ξέσπασμα απ' το κόσμο, που δεν μπορώ να στο περιγράψω. Χιλιάδες νέοι, αγόρια και κορίτσια, ξεχύθηκαν απ' τους γύρω δρόμους με Ελληνικές σημαίες και τραγουδούσαν τον εθνικό ύμνο. Θυμάμαι... τους νέους που αγκαλιασμένοι πηδούσαν στον αέρα τα σκαλοπάτια της Πλατείας και ανέμιζαν τις ελληνικές σημαίες. Στην Πλατεία είχαν μείνει μερικές Γερμανικές σημαίες με τον αγκυλωτό σταυρό. Τις σημαίες αυτές τις κατέβασαν και τις ξέσχισαν κομμάτια-κομμάτια. Ένα απ' αυτά τα κομμάτια το είχα πάρει στο χέρι και το κρατούσα για την κούκλα μου. Όταν ξαφνικά... ένοιωσα ένα χέρι να με σηκώνει στον αέρα και να με ταρακουνά με δύναμη. Ήταν η μάνα μου! Με είχε χάσει, γιατί τις είχα φύγει κρυφά απ' το σπίτι, και μ' έψαχνε μέσα στο πλήθος. Μου έδωσε μερικές... μου πέταξε το κομμάτι της σημαίας και με πήγε στο σπίτι σηκωτή. Έτσι, άδοξα, έληξε η συμμετοχή μου στη διαδήλωση της απελευθέρωσης».

Ήταν πραγματικά ελεύθερος άνθρωπος η Ζαφειρούλα. Καλό σου ταξίδι στην αιωνιότητα Ζαφειρούλα.

Μαρτίνο: Σπήλαιο Πανός

Αθήνα, 23/9/2013
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΑΛΑΙΟΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ – ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΝΟΤΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΘΕΜΑ: Αρχαιολογικές έρευνες στο σπήλαιο Πανός στο Μαρτίνο Φθιώτιδος

Σε απάντηση αιτήματός σας για πληροφορίες σχετικά με την αρχαιολογική έρευνα της Εφορείας μας στο σπήλαιο Πανός στο Μαρτίνο, σας ενημερώνουμε βάσει του αρχείου της Υπηρεσίας μας τα εξής:

Το σπήλαιο Πανός στη θέση Σωρολίθι Μαρτίνου Φθιώτιδας ερευνήθηκε κατά τη διάρκεια ημερήσιας αυτοψίας από αρχαιολόγους και γεωλόγο της Υπηρεσίας μας στις 4/9/2009. Η είσοδος του σπηλαίου βρίσκεται στη βάση συγκέντρωσης ασβεστολιθικών τεμαχίων

Συνέχεια στη σελίδα 6

Βραβείο “Κωνσταντίνου Δεληγιώργη” θα εισηγηθούν στο συμβούλιο του σωματείου τους οι συνταξιούχοι του ΗΣΑΠ που είναι χορηγοί στο Γυμνάσιο Σμίνθης στη Ξάνθη

Το Γυμνάσιο Σμίνθης στη Ξάνθη στις 11/11/13 τίμησε τον απερχόμενο διευθυντή του και μέλος του συλλόγου μας μαθηματικό Ντίνο Δεληγιώργη. Ο κ. Δελιγιώργης υπηρέτησε επάξια επί 11 χρόνια το Γυμνάσιο Σμίνθης από τη θέση του Διευθυντή υποστηρίζοντας με μεράκι κάθε δημιουργική διδακτική και εξωδιδα-

κτική δραστηριότητα αλλά και αναλαμβάνοντας πολλές πρωτοβουλίες ο ίδιος. Σε μια ένδειξη ευγνωμοσύνης έλαβε τιμητική πλακέτα, δώρα και λουλούδια από την τωρινή διευθύντρια κυρία Ματσούδη Ζηνοβία, το σύλλογο διδασκόντων και τη μαθητική κοινότητα του Γυμνασίου. Στη ζωή και τη δράση του τιμώμενου αναφέρθηκε με ομιλία της η καθηγήτρια κ. Κίτσου Αλεξάνδρα. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν και μέλη του Σωματείου συνταξιούχων του ΗΣΑΠ, που είναι χορηγός του Γυμνασίου Σμίνθης. Οι συνταξιούχοι του ΗΣΑΠ πρόσφεραν επίσης τιμητική πλακέτα στον κ. Δεληγιώργη, βράβεισαν με έπαινο και χρηματικό ποσό αριστούχους μαθητές και μαθήτριες του σχολείου και ανακοίνωσαν ότι θα εισηγηθούν στο συμβούλιο του σωματείου τους να θεσπισθεί “Βραβείο Κωνσταντίνου Δεληγιώργη”, που θα απονέμεται κάθε χρόνο στο μαθητή ή στη μαθήτριά του Γυμνασίου Σμίνθης που θα συγκεντρώνει την υψηλότερη βαθμολογία. Στη συνέχεια ο κ. Κ. Δεληγιώργης συγκινημένος αναφέρθηκε στο όραμα που υπηρέτησε ως διευθυντής.

ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ

Τρίμηνη έκδοση

Ιδιοκτησία:

Σύλλογος των εν Αθήναις
και Απανταχού Μαρτινιτών
“ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ”

**Σίνα και Δαφνομήλη 1Α
Αθήνα 10680**

Α.Φ.Μ. 9998-2875

Δ.Ο.Υ. Ι' Αθηνών

web site: www.martino.gr

e-mail: aias@martino.gr

Εκδότης:

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου:

Αριστείδης Κ. Κούρος

Δρυάδων 40, Γαλάτσι 11146

Τηλ.: 6936028298 - 6945818191

Διευθυντής

Θωμάς Γ. Καραμέρης

Ι. Δροσποπούλου 237, Αθήνα

Τηλ.: 6976006224

Συντάσσεται με τη βοήθεια

των μελών του Δ.Σ.

Επιμέλεια έκδοσης:

Τσουλουχάς Γιώργος

Μικράς Ασίας 8, Ξάνθη Τ.Κ. 67100

Τηλ.: 6932146695

e-mail: tsoulouhas@gmail.com

www.justhost.gr

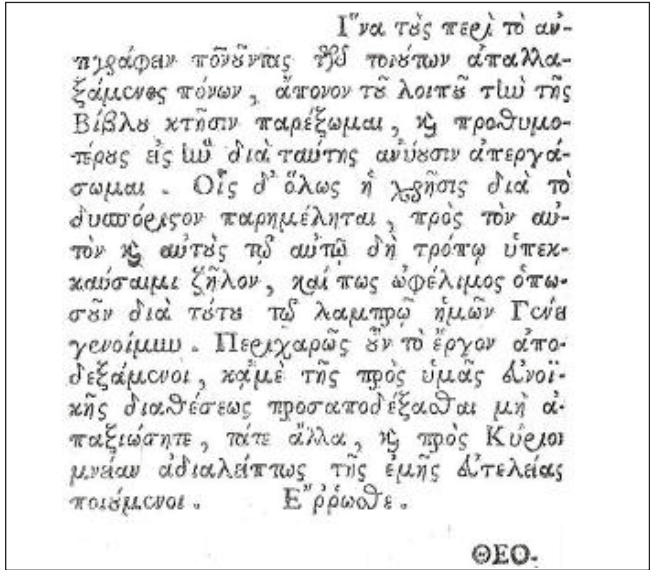
Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις του υπογράφοντα.

Κείμενα - επιστολές υβριστικού περιεχομένου δε δημοσιεύονται.

ΟΙ ΧΥΤΡΟΙ ΤΩΝ ΨΩΡΟΝΕΡΙΩΝ (ΠΗΓΕΣ ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΟΥ)

Γράφει ο Παναγιώτης Γ. Δημάκης

Σε κάθε σκοπούμενη εργασία, κυρίως συλλογής πληροφοριών παλαιότερων και συγχρόνων για την επαναφορά στη σημερινή πραγματικότητα και κριτική παρουσίαση, θεμάτων, όπως π.χ. των Θερμοπηγών και των ιαματικών υδάτων, απαραίτητο εργαλείο, είναι ο πλούτος της Ελληνικής γλώσσας, ιδιαίτερα σ' όσους, καταγόμενοι, από αγροτικές περιφέρειες, φέρουν στο γλωσσικό τους απόθεμα, αρκετά πανάρχαια γλωσσικά στοιχεία, που ληθαργούν και επανέρχονται κατά περίπτωση. Παρατίθεται ένα απόσπασμα κειμένου του Θ. Γαζή* όπου, μπορεί κανείς θαυμάζοντας τα αριστουργηματικά τυπογραφικά στοιχεία του εν Ενετία τυπογραφείου του Δημ. Θεοδοσίου (1792), να πλοηγηθεί δε μέσω αυτών, στην δημιουργική δύναμη, της διαχρονικής παρουσίας και αξίας, της μοναδικής ελληνικής γλώσσας, ακόμη και στα νεώτερα χρόνια, όπου κατά φύσιν βρίσκεται εν προσαρμογή και εξελίξει με την σύγχρονη εποχή. Όταν θεωρήθη περιττόν να παρατεθεί και μετάφραση ή παράφραση του κειμένου του Θ. Γαζή, ίνα δοθεί, ευκαιρία σε κάθε φιλομαθή αναγνώστη, να έλθει σε επαφή με την θαυμαστή εκφορά και γραφή της γλώσσας των Ελλήνων στους χρόνους αυτούς.

* Θεόδωρος Γαζής εκ Θεσσαλονίκης 1400-1475. Λόγιος και ιερωμένος, επέδρασε εις την αναβίωσιν της Ελληνικής παιδείας, εις την Δύσιν, μετά του Βησσαρίωνος. Συνέγραψε την Ελληνική Γραμματική, στυλοβάτη κατά την διάρκεια της Τουρκοκρατίας της Ελληνικής γλώσσας, με πολλαπλές εκδόσεις, η οποία κατά τους σκοτεινούς χρόνους, χρησίμευσε δια την διδασκαλία των ελληνικών γραμμάτων. Επίσης μετέφρασε τον Αριστοτέλη, Θεόφραστο, κλπ. παραφράσας και την Ιλιάδα του Ομήρου, καθώς και εκ της λατινικής Κικέρωνα κ.α.

Η υπόγεια ηφαιστειακή δραστηριότητα στην Φθιώτιδα εκδηλούται όχι μόνο με σεισμούς, αλλά και από τα θερμά ύδατα, που αναδούνται από τα βάθη της γης, εμπλουτιζόμενα καθ' οδόν, από θεραπευτικά ιχνοστοιχεία, χλωριούχα, νατρίουχα, ανθρακικού και πυριτικού οξέος, θειούχα, υδροθείου κλπ. (Μελέτη του καθ. Α. Δαμβέργη* 1892-1896-1903) κ.α. Οι θεραπευτικές θερμοπηγές αρχίζουν από την Παλαιοβράχα, το Πλατύστομο, την Υπάτη και συνεχίζουν δεξιά στους πρόποδες του Καλλιδρόμου, στα Ψωρονέρια (Δαμάστα), Θερμοπύλες, Κονιαβίτη, Καμένα Βούρλα, σχηματίζοντας ένα σύνταγμα εκροών κυρίως από τις βραχώδεις απολήξεις, το οποίο φαίνεται να κατευθύνεται και ανατολικά στα Λουτρά Αι-

Φωτο 1. Στις πηγές Νο4 σχηματοποιούνται καθαρότερα «οι Χύτροι», τα υπολείμματα υδραυλικών αμμοκο-νιαμάτων, ενώ τα γλαυκά ύδατα δίνουν εξαιρετικά και μοναδική αισθητική στο τοπίο.

δηψού κλπ. Θερμοπηγές καλούνται τα διερχόμενα ύδατα δια των πετρωμάτων, αποκτούν δε διαλυτική δύναμιν και εμπλουτίζονται με διάφορες ουσίες, ήτοι άλατα ασβεστίου, σιδήρου, θειούχων ενώσεων. Η πίεση μάλιστα που ασκείται από τα έγκατα, λόγω των ηφαιστειακών δραστηριοτήτων είναι ικανή να αυξήσει την διαλυτικήν των δυνάμιν ώστε να προστεθούν και αέρια, και όταν μειωθεί στην επιφάνεια, να εμφανίζονται με αναβρασμό, ατμοί και φυσαλίδες. Η γένεση της θερμοπηγής συνδέεται άρρηκτα με τα τεκτονικά ρήγματα και λόγω της πίεσεως διασπείρονται και αναβλύζουν σε πολλά σημεία, με υψηλές ή μέσες θερμοκρασίες τις περισσότερες φορές με την καλή χημική σύσταση της κα-

τηγορίας υδρο-θειο-χλωριούχων οξυτηγών. Από τα αρχαιότατα χρόνια τα θερμά θεραπευτικά λουτρά ήσαν αφιερωμένα στον Ηρακλή, επειδή ενδυνάμωναν το σώμα και ο Ηρακλής ήτο εκπρόσωπος της δύναμης. Τα παρά τις Θερμοπύλες λουτρά αναφέρονται στην αρχαία ελληνική γραμματεία από τον Ηρόδοτο (1), Στράβωνα (2), ενώ ο παλαιός σχολιαστής του Αριστοφάνη (3) (Νεφέλ. 1051) αναφέρει τον Ίβυκον να ομιλεί περί των εν Θερμοπύλαις πηγών, υποσημειώνοντας μάλιστα ότι είναι κατά δωρεάν του Ηφαίστου, αινιπτόμενος την ηφαιστειακή λεγομένη δραστηριότητα των εγκάτων της γης. Επίσης ο Πausanίας (4) εξαιρεί τα γλαυκά ύδατα των γυναικείων χύτρων (5). (Βλ. φωτό 2)

Τα γλαυκά ύδατα των πηγών Ψωρονερίων

Οι Ρωμαίοι ανέδειξαν περισσότερο την λουτροθεραπεία δια των θερμών πηγών, μάλιστα ο Ηρώδης (6) ο Αττικός

Φωτό 2. Η πρώτη θεραπευτική Λίμνη Ψωρονερίων. Ο Pausanίας γράφει «Γλαυκότατον μεν ουν οίδα ύδωρ...». Η διαύγεια των υδάτων συνδυάζεται με την φιλική προς το ανθρώπινο σώμα θερμοκρασία, το θεραπευτικό αποτέλεσμα ενισχύεται από τις φυσολογικές που αναδούνται από τα χαλίκια του βυθού.

ανέλαβε υπό την προστασία του τα λουτρά του χώρου των Θερμοπυλών τον 2ο μ.Χ. αιώνα και κατεσκεύασε δύο λουτήρες (δεξαμενές) εκ μαρμάρου, τον μεν δια χρήσιν των ανδρών, την δε δια χρήσιν των γυναικών. Η χρήση των λουτρών φαίνεται αδιάλειπτη κατά τις χιλιετίες, όπως μαρτυρούν διάσπαρτα λείψανα από οικοδο-

Φωτό 3Α. Εδώ στην όχθη παρατηρούνται και ίχνη αργολιθοδομής, που εσυνηθίζετο στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, ενώ δύο λίθοι πώρινοι, παλαιάς κατασκευής, σε σχήμα ανεστραμμένου Π με τόρμους εκατέρωθεν, επικουρούμενοι από δύο σανίδες, καθορίζουν το ύψος των υδάτων, πρωτόγονα μεν, αλλά ευρηματικά.

Γ' Σαιντ Ομερ από Σαλώνων εις Ν. Πάτρας.

Οι πληροφορίες κατά την μακρά περίοδο της Τουρκοκρατίας είναι ελλιπείς, εκτός των αρχών του 18ου αι. κ.ε. όταν οι ξένοι περιηγητές διέτρεξαν τον χώρο και σημείωσαν επιτροχάδην τις θερμοπηγές, όπως ο Leake, ο Rouqueville, ο γιατρός Holland*, που παραθέτει και ελάχιστες λεπτομέρειες, ο Landerer, ο Stephani (7), ο Bell, ο Pomardi κ.ά.

Φωτο 3Β. Η ευρηματική ρύθμιση της στάθμης των ιαματικών υδάτων με κινούμενη σανίδα που προσαρμόζεται σε δύο τόρμους, σε ασβεστόλιθους εργασμένους. (Παλαιάς κοπής)

επιβίωση, όπως στις επιδρομές, στους πολέμους και άλλες αναστατώσεις που ερήμαζαν την ύπαιθρο και απεδίωκαν τους κατοίκους.

* Α. Δαμβέργης (1857-1920). Καθηγητής Φαρμακευτικής εις το Παν. Αθηνών και της χημείας εις τις Σχολές Ευελπίδων και Δοκίμων. Ως Ιατροσύνεδρος συνέταξε αναλύσεις των ιαματικών πηγών της Ελλάδος.

* Η. Holland Ταξίδι στην Μακεδονία και στη Θεσσαλία 1812-1813. Εκδ. Τολιδή 1989. Ο γιατρός Η. Holland το 1812 διέτρεξε την Κεντρική Ελλάδα και κατέγραψε τις εντυπώσεις του στο πολύ ενδιαφέρον βιβλίο του «Ταξίδι στη Μακεδονία και Θεσσαλία (1812-1813) ΕΚΔ. ΤΟΛΙΔΗ 1989. ενώ όμως είναι παραστατικότατος στην περιγραφή, προσωπικών του εντυπώσεων, από τις διαδρομές, διανυκτερεύσεις, μας στέρησε την κατα-

γραφή των ιαματικών πηγών του Καλλιδρόμου, που ως ιατρός έπρεπε να επισύρουν την προσοχή του. Φαίνεται ότι η λάμψη και η υπεροχή της μεγάλης μάχης των Ελλήνων κατά των Περσών, όπου οι Έλληνες σταμάτησαν την στρατιά του Ξέρξη, διασώζοντας την σημερινή Ευρώπη και την ανθρωπότητα από την βαρβαρική κατοχή και το σκότος, τον παρέσυρε στην επαναφορά και επαναδιατύπωση των κειμένων Ηροδότου, του Πλουτάρχου, Διόδωρου κ.λ.π. για την Παγκόσμια Ιστορική Μάχη των Θερμοπυλών. Παρατίθενται σχετικά αποσπάσματα. «Οι θερμοπηγές αποτελούν ένα από τα πιο ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά της περιοχής, στις ίδιες θέσεις με τα ίδια ενδεχομένως φαινόμενα, όπως και τη μακρινή εποχή που ο Λεωνίδας πολέμησε στο Πέρασμα των Θερμοπυλών. Οι πηγές αυτές βρίσκονται σε τέσσερα ή πέντε διαφορετικά σημεία στη βάση των βράχων και, λόγω της θέσης τους αλλά και για τη γενικότερη εμφάνιση του περάσματος, είναι εύκολο να εντοπισθούν άλλες θέσεις που είναι σημαντικές στην ιστορία του τόπου. Η μικρή πεδιάδα της Ανθήλης, μπροστά από τις πηγές και ανάμεσα σε δύο στενέματα του περάσματος, είναι ακόμη ένα εμφανές χαρακτηριστικό, όπως και η κορυφή, που ήδη είπαμε πως βρίσκεται κοντά στην Ανθήλη και στην οποία γίνονταν οι συνεδριάσεις των Αμφικτυόνων, πολύ πριν μεταφερθούν στους Δελφούς. Σε μικρή απόσταση από αυτό το σημείο παρατηρήσαμε τα θρυμματισμένα ερείπια ενός τείχους, που διασχίζει το βάλτο κοντά στη βάση του βράχου - ένα ενδιαφέρον χαρακτηριστικό, εφόσον τα απομεινάρια αυτά υποδηλώνουν τη θέση του τείχους, που αρχικά έχτισαν οι Φωκείς, για να αμυνθούν στις επιδρομές των θεσσαλών, στη συνέχεια επισκευάσθηκε από τους Έλληνες την εποχή της Περσικής εισβολής, αργότερα ανακαινίσθηκε και ενισχύθηκε από τον Αντίοχο, όταν αυτός αμυνόταν στο Πέρασμα κατά των Ρωμαίων, και τελικά επισκευάστηκε από τον Ιουστινιανό, όταν ο μονάρχης αυτός ενίσχυε την ασφάλεια της κλονιζόμενης αυτοκρατορίας με φρούρια και τείχη. Το σημείο αυτό είναι το σημαντικότερο στην τοπογραφία και ιστορία των Θερμοπυλών. Μπορεί να θεωρηθεί πως αποτελεί την από βορρά είσοδο στο στενό, ενώ ταυτόχρονα είναι και το στενότερο σημείο του περάσματος λόγω της προβολής του βράχου προς, τη θάλασσα. Οι βράχοι της Τραχινίας, αυτοί που δεσπόζουν πάνω από το πέρασμα, μπορεί να φτάνουν εδώ τα τετρακόσια ως εξακόσια πόδια σε ύψος, το οποίο όμως μειώνεται στα νότια. Το πέτρωμα είναι εξολοκλήρου σταχτής ασβεστόλιθος, που εξωτερικά παρουσιάζει άγρια και κατακερματισμένη επιφάνεια, στα διάκενα της οποίας αναπτύσσονται αγριελιές, ψευδοδρύς και άλλοι θάμνοι. Σε κάποια απόσταση βορειοδυτικά των θερμοπηγών και κοντά στην είσοδο του περάσματος, υπάρχει μια ρωγμή στο βράχο, που αποτελεί την απόκρημνη και κακοτράχαλη κοιλάδα ενός ποταμού, που κατεβαίνει από τα βουνά. Από την περιγραφή του Ηροδότου φαίνεται λογικό να πιστεύουμε πως το ρεύμα αυτό είναι ο Ασωπός και το άνοιγμα στο βουνό αυτό, που ονομαζόταν Ανοπία. Τα ερείπια ενός αρχαίου Ελληνικού φρουρίου διακρίνονται στην κορυφή ενός βράχου που δεσπόζει στο πέρασμα, και ίσως είναι ένα από τα κάστρα που αναφέρει ο Λίβιος στην περιγραφή του περάσματος. Στο σημείο αυτό των Θερμοπυλών (επειδή όλο το πέρασμα μπορεί να θεωρηθεί πως υπερβαίνει σε μήκος τα πέντε μίλια) έλαβαν χώρα, τα γεγονότα αυτά, που του χάρισαν την αιώνια δόξα την εποχή που ο Ξέρξης βάδισε με το στρατό του προς τη βόρεια είσοδο του στενού, οι Έλληνες ήσαν στρατοπεδευμένοι μέσα στα τείχη και ανάμεσα στο φράγμα αυτό και την Ανθήλη οι Σπαρτιάτες μόνοι τους, υπό τον Λεωνίδα, παρατάχθηκαν μπροστά από τα τείχη. Εδώ ήταν που οι Πέρσες ιππείς, τους οποίους έστειλε για αναγνώριση ο Ξέρξης, είδαν τους άντρες αυτούς να ασχολούνται με την κόμμωσή τους ή τις γυμναστικές ασκήσεις της χώρας τους, και στην παράξενη αυτή τοποθεσία ήταν που παρέμειναν οι δύο στρατοί, σε αναμονή του γεγονότος. Η μάχη που άρχισε την πέμπτη μέρα και συνεχίστηκε και την επομένη, έλαβε χώρα στο ίδιο τμήμα εδάφους, με τους Έλληνες να προελαύνουν πέρα από το τείχος τους, για να συναντήσουν τους Πέρσες στο στενότερο σημείο του περάσματος. Δεν υπάρχει λόγος να αναφέρω εκτενώς τα γεγονότα, που αναφέρονται τόσο αναλυτικά από τον Ηρόδοτο και τον Πλούταρχο, και είναι τόσο γνωστά σε όσους ενδιαφέρονται για τις καταγραφές των γεγονότων περασμένων εποχών. Παρατήρησα αρκετά προσεκτικά τις θερμές πηγές των Θερμοπυλών. Το νερό αναβλύζει από διάφορα σημεία στη ρίζα των βράχων, αλλά δύο απ' αυτές είναι οι πιο αξιόλογες από τις υπόλοιπες, επειδή δείχνουν να έχουν περισσότερο νερό και σχηματίζουν μικρές λεκάνες στο σημείο όπου εμφανίζονται. Τα χείλη των λεκανών αυτών είναι καλυμμένα από τις αποθέσεις των πηγών, αποθέσεις παρόμοιες με αυτές που καλύπτουν μεγάλη έκταση του εδάφους, το οποίο διασχίζει το νερό στην πορεία προς τους βάλτους. Πήρα μαζί μου μερικά δείγματα της επιστροφής αυτής, που αποτελείται από ανθρακικό άλας του ασβεστίου και δεν φαίνεται να περιέχει κάποια σημαντική ποσότητα άλλης ουσίας. Πλησιάζοντας στις πηγές, γίνεται πολύ αισθητή η οσμή θειούχου υδρογόνου. Το νερό είναι πολύ καθαρό, αλλά σκληρό και πολύ αλμυρό στη γεύση. Βγαίνει από πολλά ανοίγματα στο βράχο ή από τις λεκάνες που έχουν σχηματίσει οι πηγές αυτές. Στο στόμιο των σχισμών αυτών, όπως διαπίστωσα, η θερμοκρασία είναι αρκετά σταθερή, στους 103 με 104 βαθμούς Φαρενάιτ. Το νερό δύο πηγών ενώνεται και σχηματίζει ένα σημαντικό ρυάκι, που, αφού κινήσει τον τροχό ενός νερόμυλου, χτισμένου μέσα στο Πέρασμα, χύνεται στους από κάτω βάλτους».

ΕΚΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ 1892

ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΥΜΝΗΣΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΟΚΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΦΘΙΩΤΙΑΣ & ΦΩΚΙΑΣ
Καταρτισθείς μετά την εν έτει 1892 γνησμένη αναθεώρησιν αὐτοῦ.

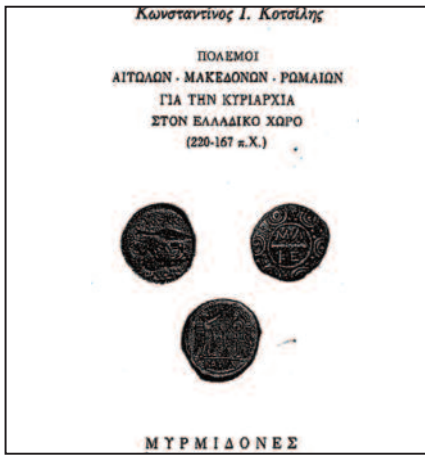
Αρ. ἀριθμ. ἐκλογέων.	Ἀριθμὸς μητρώου ἀρρένων ὑπ' ἐν φέρεται.	Τ ο ὁ ἔ κ λ ο γ ῆ ὥ ς					Ἑνστάση διαμονῆ.
		Ἐ π ὶ ν υ μ ο ν	Ὄ ν ο μ α	Ὄ ν ο μ α τοῦ πατρὸς	Ἡλικία	Ἐπαγγελματ. ἢ Ἐπιτήδευμα	
1	Χωρίον ΜΑΡΤΙΝΟΥ		Αθανάσιος	Δήμος	53	ποιμὴν	Μαρτίνου
2	πεντακῶσια τριάκοντα ἑξ		Αντωνίου	Γεώργιος	60	γεωργός	»
3	πεντακῶσια ἑξομῆκοντα πέντε		Αθανάσιος	Δήμος	28	ποιμὴν	»
4	πεντακῶσια ἑξομῆκοντα πέντε		Αλκιβίου	Σπύρος	28	»	»
5	πεντακῶσια ἑξομῆκοντα πέντε		Αντωνίου	Αντώνιος	30	γεωργός	»
6	πεντακῶσια ἑξομῆκοντα πέντε		Αντωνίου	Αθανάσιος	28	»	»
7	ἑξακῶσια εἰκοσι ἑπτὰ		Αντωνίου	Γεώργιος	23	»	»
8	πεντακῶσια ὀγδοῆκοντα τρία		Β-Βασιλείου	Αλέξιος	25	»	»
9	πεντακῶσια ὀγδοῆκοντα τέσσαρα		Βολφ	Αθανάσιος	25	»	»
10	ἑκατὸν		Βολφ	Πέτρος	47	ποιμὴν	»
11	ἑκατὸν		Βολφ	Αγγέλος	60	»	»
12	διακῶσια πενήκοντα ἑνὴν		Βασιλείου	Βασίλειος	41	γεωργός	»
13	ἑκατὸν		Βασιλείου	Γεώργιος	54	ποιμὴν	»
14	ἑκατὸν		Βολφ	Ιωάννης	53	γεωργός	»
15	τετρακῶσια πενήκοντα ἑνὴν		Βασιλείου	Νικόλαος	32	»	»
16	ἑκατὸν ἑνὴν		Βασιλείου	Ιωάννης	48	»	»
17	πεντακῶσια δύο		Βέργος	Βέργος	53	»	»
18	πεντακῶσια τριάκοντα ἑνὴν		Βέργος	Ανέστης	29	»	»
19	πεντακῶσια ὀγδοῆκοντα πέντε		Βολφ	Πέτρος	28	»	»
20	πεντακῶσια ὀγδοῆκοντα πέντε		Γ-Γεώργιος	Ιωάννης	25	ὀπάλλοχος	»
21	ἑξακῶσια τριάκοντα τρία		Γεωργίου	Αθανάσιος	24	στρατιώτης	»
22	»		Γεωργίου	Ανδρέας	54	ὀπάλλοχος	»
23	»		Γεωργίου	Αθανάσιος	65	γεωργός	»
24	»		Γεωργίου	Ιωάννης	37	»	»
25	»		Γεωργίου	Αναγνώστης	59	δικ. κλητὴρ	»
26	»		Γεωργίου	Αναγνώστης	57	ἄγροπλάξ	»
27	»		Γεωργίου	Αναγνώστης	37	ποιμὴν	»
28	»		Γεωργίου	Κωνσταντῖνος	86	γεωργός	»
29	»		Γεωργίου	Κωνσταντῖνος	61	ποιμὴν	»
30	»		Γεωργίου	Κωνσταντῖνος	63	γεωργός	»
31	»		Γεωργίου	Κωνσταντῖνος	53	»	»
32	»		Γεωργίου	Νικόλαος	38	ποιμὴν	»
33	»		Γεωργίου	Νικόλαος	41	γεωργός	»
34	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	45	»	»
35	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	35	»	»
36	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	32	»	»
37	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
38	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
39	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
40	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
41	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
42	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
43	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
44	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
45	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
46	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
47	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
48	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
49	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
50	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
51	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
52	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»
53	»		Γεωργίου	Παναγιώτης	29	»	»

Αρ. ἀριθμ. ἐκλογέων.	Ἀριθμὸς μητρώου ἀρρένων ὑπ' ἐν φέρεται.	Τ ο ὁ ἔ κ λ ο γ ῆ ὥ ς					Ἑνστάση διαμονῆ.
		Ἐ π ὶ ν υ μ ο ν	Ὄ ν ο μ α	Ὄ ν ο μ α τοῦ πατρὸς	Ἡλικία	Ἐπαγγελματ. ἢ Ἐπιτήδευμα	
114	ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἑπτὰ		Καραγιάννης	Δημήτριος	45	ποιμὴν	Μαρτίνου
115	ἑκατὸν ἑνενήκοντα δύο		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	45	γεωργός	»
116	πεντακῶσια ἑξομῆκοντα πέντε		Καραγιάννης	Δημήτριος	33	στρατιώτης	»
117	πεντακῶσια ἑνενήκοντα τέσσαρα		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	28	»	»
118	»		Καραγιάννης	Εὐστάθιος	67	γεωργός	»
119	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	72	»	»
120	»		Καραγιάννης	Δήμος	59	»	»
121	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	50	ποιμὴν	»
122	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	40	γεωργός	»
123	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	75	»	»
124	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	46	κτματούχος	»
125	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	40	ποιμὴν	»
126	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	38	γεωργός	»
127	»		Καραγιάννης	Νικόλαος	85	»	»
128	»		Καραγιάννης	Πέτρος	43	ποιμὴν	»
129	»		Καραγιάννης	Ταξιάρχης	51	»	»
130	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	83	γεωργός	»
131	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	32	»	»
132	»		Καραγιάννης	Ανδρέας	35	»	»
133	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	33	»	»
134	»		Καραγιάννης	Παναγιώτης	37	ὀπάλλοχος	»
135	»		Καραγιάννης	Ανδρέας	39	γεωργός	»
136	»		Καραγιάννης	Νικόλαος	36	»	»
137	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	49	»	»
138	»		Καραγιάννης	Δημήτριος	41	»	»
139	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	32	»	»
140	»		Καραγιάννης	Αλέξιος	29	»	»
141	»		Καραγιάννης	Μάρκος	31	»	»
142	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	28	»	»
143	»		Καραγιάννης	Ιωάννης	30	»	»
144	»		Καραγιάννης	Δήμος	27	»	»
145	»		Καραγιάννης	Αθανάσιος	30	»	»
146	»		Καραγιάννης	Κωνσταντῖνος	28	»	»
147	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	30	»	»
148	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	28	ποιμὴν	»
149	»		Καραγιάννης	Αλέξιος	41	γεωργός	»
150	»		Καραγιάννης	Δημήτριος	24	»	»
151	»		Καραγιάννης	Νικόλαος	24	γεωργός	»
152	»		Καραγιάννης	Δημήτριος	25	ποιμὴν	»
153	»		Καραγιάννης	Αθανάσιος	23	γεωργός	»
154	»		Καραγιάννης	Ανδρέας	23	ποιμὴν	»
155	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	25	»	»
156	»		Καραγιάννης	Νικόλαος	23	»	»
157	»		Καραγιάννης	Αλέξιος	60	γεωργός	»
158	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	60	»	»
159	»		Καραγιάννης	Δήμος	45	»	»
160	»		Καραγιάννης	Πηλίας	42	ποιμὴν	»
161	»		Καραγιάννης	Νικόλαος	58	γεωργός	»
162	»		Καραγιάννης	Αλέξιος	45	»	»
163	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	56	»	»
164	»		Καραγιάννης	Δήμος	46	»	»
165	»		Καραγιάννης	Ιωάννης	53	»	»
166	»		Καραγιάννης	Ανέστης	27	»	»
167	»		Καραγιάννης	Παναγιώτης	28	»	»
168	»		Καραγιάννης	Ανδρέας	44	»	»
169	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	49	»	»
170	»		Καραγιάννης	Αθανάσιος	44	»	»
171	»		Καραγιάννης	Γεώργιος	51	»	»
172	»		Καραγιάννης	Σταμάτης	55	»	»
173	»		Καραγιάννης	Αθανάσιος	38	ποιμὴν	»

		Τ ο ὁ ἔ κ λ ο γ ῆ ὥ ς						
Αρ. ἀριθμ. ἐκλογέων.	Ἀριθμὸς μητρώου ἀρρένων ὑπ' ἐν φέρεται.	Ἐ π ὶ ν υ μ ο ν	Ὄ ν ο μ α	Ὄ ν ο μ α τοῦ πατρὸς	Ἡλικία	Ἐπαγγελματ. ἢ ἐπιτήδευμα	Ἑνστάση διαμονῆ.	
54		Δικανεύς	Αθανάσιος	Δήμος	54	ποιμὴν	Μαρτίνου	
55	ἑκατὸν ἑνενήκοντα	Δάρας	Αθανάσιος	Γεώργιος	43	γεωργός	»	
56	»	Δημάκης	Βασίλειος	Δήμος	53	ποιμὴν	Παύλου	
57	τριακόσια ἑπτὰ	Δουδοῦμης	Βασίλειος	Αθανάσιος	39	γεωργός	Μαρτίνου	
58	»	Δουδοῦμης	Γεώργιος	»	50	»	»	
59	ἑκατὸν ἐξήκοντα ἑν	Δημάκης	Γεώργιος	Γεώργιος	45	ποιμὴν	»	
60	διακόσια τριακόσια ἑν	Δημάκης	Γεώργιος	Αθανάσιος	41	γεωργός	»	
61	τριακόσια ἑνία	Δημάκης	Γεώργιος	»	38	ὀπάλλοχος	»	
62	»	Δημάκης	Δημήτριος	Γεώργιος	54	γεωργός	»	
63	διακόσια ἐξήκοντα ἑν	Δημάκης	Ιωάννης	»	39	ποιμὴν	»	
64	τριακόσια ἐβδομήκοντα ἑν	Δάρας	Ιωάννης	Αθανάσιος	37	γεωργός	»	
65	»	Δάρας	Κωνσταντῖνος	Κωνσταντῖνος	79	»	»	
66	διακόσια ἐξήκοντα τρία	Δουδοῦμης	Λεωνίδας	Αθανάσιος	41	ποιμὴν	»	
67	τριακόσια τεσσαράκοντα ἑν	Δαρμεύρας	Νικόλαος	Κωνσταντῖνος	38	»	»	
68	ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ἑπτὰ	Δουδοῦμης	Νικόλαος	Νικόλαος	45	»	»	
69	ἑκατὸν ἐξήκοντα	Δημάκης	Σταμάτης	Δημήτριος	45	γεωργός	»	
70	κεντήκοντα ὀκτώ	Δικανεύς	Ταξιάρχης	»	45	ποιμὴν	»	
71	»	Δημάκης	Πέτρος	Γεώργιος	52	γεωργός	»	
72	τετρακόσια εἰκοσι ἑνία	Δημάκης	Αθανάσιος	Ιωάννης	83	»	»	
73	πεντακόσια ὀγδοήκοντα δύο	Δημάκης	Ιωάννης	Αθανάσιος	28	»	»	
74	τετρακόσια ἐβδομήκοντα τρία	Δημάκης	Δήμος	»	31	»	»	
75	πεντακόσια ἑνία	Δαρμεύρας	Δήμος	Κωνσταντῖνος	30	»	»	
76	ἑξακόσια εἰκοσι πέντε	Δαρμεύρας	Ιωάννης	»	27	»	»	
77	ἑξακόσια εἰκοσι τεσσαρά	Δάρας	Δημήτριος	Πέτρος	27	»	»	
78	πεντακόσια ὀγδοήκοντα τρία	Δάρας	Θεόδωρος	Δήμος	28	»	»	
79	πεντακόσια ὀγδοήκοντα τεσσαρά	Δημάκης	Δήμος	Πέτρος	28	ποιμὴν	»	
80	τετρακόσια ἐβδομήκοντα τεσσαρά	Δουδοῦμης	Αθανάσιος	Σταμάτης	31	»	»	
81	διακόσια πέντε	Δουδοῦμης	Σταμάτης	»	50	»	»	
82	»	Ζ—Ζούλης	Παναγιώτης	Παναγιώτης	63	ὀπάλλοχος	»	
83	»	Ζέρβας	Μάρκος	Δήμος	58	γεωργός	»	
84	τριακόσια ἑνενήκοντα ἑν	Ζούλης	Παναγιώτης	Ιωάννης	35	»	»	
85	τετρακόσια πενήκοντα τεσσαρά	Ζέρβας	Δήμος	Μάρκος	31	»	»	
86	τετρακόσια πενήκοντα τρία	Ζέρβας	Ιωάννης	»	29	»	»	
87	ὀκτακόσια ἑνενήκοντα	Ζήχαρης	Κωνσταντῖνος	Κωνσταντῖνος	25	ποιμὴν	»	
88	ὀγδοήκοντα ἑν	Θ—Θεοδώρου	Θεόδωρος	Γεώργιος	40	»	»	
89	»	Θεοδώρου	Κωνσταντῖνος	»	56	»	»	
90	»	Θεοδώρου	Νικόλαος	»	63	»	»	
91	ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ὀκτώ	Θεοδώρου	Ταξιάρχης	»	45	»	»	
92	πεντακόσια τεσσαράκοντα πέντε	Θεοδώρου	Νικόλαος	Νέστορας	29	σαράτζης	»	
93	»	Κ—Κριεαῖος	Αθανάσιος	Αγγελῆς	62	ἐμπορὸς	»	
94	»	Κουτσάρας	Ανδρέας	Δήμος	55	γεωργός	»	
95	ὀγδοήκοντα τρία	Κόλιας	Ανδρέας	Δημήτριος	40	ποιμὴν	»	
96	»	Κυρρίλιος	Αθανάσιος	Ιωάννης	63	»	»	
97	»	Κωνσταντῖνος	Γεώργιος	Νικόλαος	56	»	»	
98	»	Κυρίνης	Γεώργιος	Κυριάκος	67	γεωργός	»	
99	»	Καλλῆς	Γεώργιος	Ιωάννης	56	»	»	
100	»	Καρούνης	Γεώργιος	»	55	»	»	
101	ἑκατὸν δέκα ἑξ	Κόλιας	Γεώργιος	Δημήτριος	48	ποιμὴν	»	
102	τριακόσια ἐβδομήκοντα τρία	Καρατάλλης	Γεώργιος	»	37	»	»	
103	»	Καλιακούδας	Δημήτριος	Γεώργιος	60	γεωργός	»	
104	πεντακόσια πενήκοντα ἑπτὰ	Κυρρίλιος	Μιχαὴλ	Αθανάσιος	26	»	»	
105	ἑξακόσια τεσσαράκοντα πέντε	Καρμενάς	Σταμάτης	Νικόλαος	24	ὀπάλλοχος	»	
106	πεντακόσια πενήκοντα ὀκτώ	Κωνσταντῖνος	Επαμεινώνδης	Γεώργιος	26	ποιμὴν	»	
107	»	Κανινῆς	Δημήτριος	Κωνσταντῖνος	54	γεωργός	»	
108	τριακόσια ἐβδομήκοντα τεσσαρά	Κανινῆς	Δήμος	»	38	ποιμὴν	»	
109	»	Κοτσάλης	Δήμος	»	60	γεωργός	»	
110	»	Καρμεύρας	Δημήτριος	Μάρκος	63	»	»	
111	διακόσια ἐξήκοντα πέντε	Κυρίνης	Δημήτριος	Γεώργιος	42	ποιμὴν	»	
112	»	Κυβῆς	Νικόλαος	Λουκάς	53	δικηγόρος	»	
113	»	Καρμενάς	Ερωτόκριτος	Δήμος	60	γεωργός	»	

BIBLIA

Οι Ρωμαίοι εισβάλουν στην Μακεδονία της Χαρίκλειας Γ. Δημακοπούλου.

Έχομε κατά καιρούς γράψει για σημαντικά επισημονικά βιβλία, έχομε παρουσιάσει διδακτορικές διατριβές, έχομε αναλύσει συστηματικές μελέτες ειδικών. Σήμερα θα παρουσιάσουμε ένα βιβλίο που έχει γραφεί από ένα πολύ ικανόν έρασιτέχνη και αναφέρεται σε ιστορική περίοδο που προσιμούν οι Έλληνες να αποσιωπούν ή πάντως να μην παρουσιάζουν, καθώς εκθέτει σε γεγονότα που είναι δυσάρεστα. Έννοούμε τα γεγονότα που προσηγήθησαν και εν τέλει εσφράγισαν την κατάκτηση της Ελλάδας από τους Ρωμαίους. Πρόκειται για την μελέτη του κ. Κωνσταντίνου Γ. Κοτσίκη, Πόλεμοι Αιτωλών-Μακεδόνων-Ρωμαίων για την κυριαρχία στον ελληνικό χώρο, 220 π.Χ.-167 π.Χ. (εκδ. Μυρμιδόνες, Δημ. Σταμούλης, σελ. 468, ευρώ 26).

Ο συγγραφέας είναι ιστοριοδίφης και έρευνήτης, με πολυετείς γνώσεις του ιστορικού και γεωγραφικού χώρου της πατρίδας μας, ικανός συλλέκτης και διαρηχτής μεγάλων και σημαντικών συλλογών στο Βυζαντινό Μουσείο Φθιώτιδος, για την οποία έχει βραβευθεί από την Ακαδημία Αθηνών, αλλά και από τους Δήμους Ύψατης και Λαμίας. Άσχολεται ιδιαίτερα με ζητήματα πολιτισμού και έρευνες ληρομημένων περιόδων της ιστορίας του τόπου μας.

Το βιβλίο του αναφέρεται στην κρίσιμη περίοδο της μεταβάσεως από την Έλληνιστική περίοδο στην Ρωμαϊκή κυριαρχία στον χώρο της κυρίως Ελλάδας, δηλαδή στα γεγονότα που είναι γνωστά ως Μακεδονικοί Πόλεμοι και

κατέληξαν στην δραματική Μάχη της Πύδνας (168 π.Χ.), μάχη που έσημανε το τέλος της ανεξαρτησίας της κυρίως Ελλάδας και την διαμόρφωση της Μακεδονίας και της Ήλβας σε τέσσερα και τρία άναστοίχως μικρά κράτη υπό την Ρωμαϊκή κυριαρχία. Δεν μετεβλήθη τότε σε Ρωμαϊκή επαρχία, καθώς αυτό επηκολούθησε μετά το 146 π.Χ. και την ήττα ενός εκ των νεωτέρων ηγεμόνων του μικρού και υπό την Ρωμαϊκή «ηγεμονία» Βασιλείου της Μακεδονίας από τον στρατηγό Κόντο Κωνάλο Μέτελλο. Το 168 π.Χ. στην Πύδνα κατέρρευσε μετά την δραματική ήττα του Βασιλέως Περούς από τον Λεύκιο Αιμίλιο Παύλο το Βασίλειο της Μακεδονίας, όπως το είχε αρπάξει από την Δυναστεία των Τημενιδών (του Μεγάλου Αλεξάνδρου) αρχικώς η Δυναστεία των Ανταγριδών και τελικώς η Δυναστεία των Αντιγονιδών.

Στην πορεία των γεγονότων από τον τελευταίο τεταρτο του Γ π.Χ. αλάνος η πολεμική αναταραχή είχε επεκταθεί καθ' όλη την έκταση της Μεσογείου. Στον χώρο της κυρίως Ελλάδας συνεκρούοντο τα ισχυρά κράτη του Βασιλείου της Μακεδονίας και της Αιτωλικής Συμπολιτείας, ενώ σημαντικό ρόλο διεδραμάτιζαν στις εξελίξεις η Σπάρτη, η Αχαΐα Συμπολιτεία, το Βασίλειο της Συρίας, το Βασίλειο της Περγάμου και βεβαίως η Ρώμη. Στο δυτικό ήμισυ της Μεσογείου ήταν η εποχή των Καρχηδονικών Πολέμων της Ρώμης και των επιτυχιών του Αννίβα. Αλλά οι Έλληνες δεν είχαν ανυψηθεί τίποτε από τα συμβαίνοντα στη δυτική λεκάνη της Μεσογείου και δεν είχαν εκμηδυνήσει την ισχύ και κυρίως την αίσιαση επιθυμία της Ρώμης για κυριαρχία και λεηλασία άλλων τόπων.

Δεν έχει παρατηρηθεί επαρκώς στην γενική ελληνική ανάλυση περί Ρώμης, ίσως επειδή άνιόλυμε συχνά τις εκτιμήσεις μας για την ιστορία της από Λατίνους ιστορικούς που εξήμνησαν το μεγαλείο της πατρίδας των, σε πολλά σημεία η Ρωμαϊκή κατάκτηση δεν διαφέρει καθόλου από την αντίστοιχη Αραβική στην Δυτική Μεσόγειο περί τον Η μ.Χ. αιώνα και την Οθωμανική κατά τον ΙΕ αιώνα. Και οι τρεις αυτοί λαοί είχαν άριστοκρατία που άνιόλυσε τα έσο-

δήματά της από τα λάφυρα των πολέμων. Συνεπώς είχαν και οι τρεις πολύ ισχυρά πολεμική μηχανή, με συστράτευση όλων των πολιτών ή των υπηκόων και σαφείς στόχους κατακτήσεων και διαρκούς άρχικως, εν συνεχεία δε εγκαταστάσεως στα γεγονικά κράτη. Άναθέτως οι Έλληνες διακρίνονται για μη επιθετική πολιτική από την άρχαιότητα και συνεχείς άδελφοκτόνους πολέμους μεταξύ των πόλεων-κρατών άρχικως, άκολούθως μεταξύ των διαδόχων και των επιγόνων του Αλεξάνδρου, εν τέλει δε μεταξύ κάθε

ελληνικού κράτους για την πρωτοκαθεδρία στον ελληνικό χώρο. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι το μόνο κράτος που απέφυγε την έμπλοκή του σε ένοδω ελληνικούς πολέμους, η Αίγυπτος των Πτολεμαίων, είναι και το μακροβιότερο στην ιστορία της Έλληνιστικής Έποχής, αφού υπέκυψε τελικώς στους Ρωμαίους μετά την Ναυμαχία στο Άκιο το 31 π.Χ. μετά από λιμνικό βίο διαρκείας τριών περίπου αιώνων.

Η έμπλοκή της Ρώμης στα πράγματα της Ελλάδας προεκήληξε από τους Έλληνες, όπως άκριβως συνέβη με τα χίλια και πλέον έτη με τους Οθωμανούς. Στην περίπτωση της Ρώμης, προεκήληξε η ρωμαϊκή άνάμειξη από την επιθυμία των ελληνικών κρατών να άπαλλάγουν της έπικυριαρχίας του Βασιλείου της Μακεδονίας και να άνακτήσουν την δομή των πόλεων-κρατών της κλασικής περιόδου. Σε αυτό είναι προφανές ότι δεν είχαν άνιληφθή τα μηνύματα των καιρών και την ζωτική άνάγκη δημιουργίας μεγάλου κοινού ελληνικού κράτους προς άντιμετώπιση των βλάνσεων φίλων και άπαιτών. Τό έπιτευμα του Αλεξάνδρου ύπηρε τελικώς έφήμερο και άνεπαρκώς οργανωμένο διοικητικώς, με έδωδη μη ελληνικά και πληθυσμούς που δεν κατέστη δυνατόν να άδελφοποιηθούν με τον Μακεδονικό Στρατό του Αλεξάνδρου. Οι Διάδοχοι έσπευσαν να σκυλεύσουν το σώμα της Αυτοκρατορίας και κατά την διαδικασία των πολέμων των, οι πόλεις-κράτη της κυρίως Ελλάδας έδραξαν την ευκαιρία προς άποσκίση από την ήγεμονία της Μακεδονίας και επάνω στο πρό του Φιλίππου Β' και του Αλεξάνδρου καθεστώς.

Αυτή η περίοδος μελετάται στο βιβλίο του κ. Κοτσίκη με έμφαση μάλιστα στην δημιουργία και όρση του Κοινού των Αιτωλών, αυτού του άμοσπονδιακού μορφώματος που γνωρίζομε καλύτερα ως Αιτωλική Συμπολιτεία. Τό ίδιαίτερο έ ενδιαφέρει του συγγραφέως προς αυτήν την ελληνική πολιτεία άπορρέει εκ της καταγωγής του εξ Ύψατης, η όποια ένετάγη στο έν λόγω μόρφωμα.

Οι Ρωμαίοι δεν είχαν κατορθώσει άκόμη να νικήσουν τους Καρχηδόνιους και τον Αννίβα, ό όποιος παρέμενε στην Ιταλική χερσόνησο και συνεργάτο με κάποιους από τους λαούς της κεντρικής και νοτίου Ιταλίας έναντι της Ρώμης, όταν άρχισε η άνάμειξη των στα Ήληματα της Ελλάδας.

Τό βιβλίο παρουσιάζει την σύσταση, την όργάνωση και την πορεία της Αιτωλικής Συμπολιτείας μέχρι το 220 π.Χ., όποτε άρχισαν οι συγκρούσεις με την Μακεδονία και

Τό βιβλίο παρουσιάζει την σύσταση, την όργάνωση και την πορεία της Αιτωλικής Συμπολιτείας μέχρι το 220 π.Χ., όποτε άρχισαν οι συγκρούσεις με την Μακεδονία κατά την διεκδίκηση της ανεξαρτητοποίησης των Αιτωλών από την ηγεμονία της τελευταίας. Κατά την πορεία των συγκρούσεων αυτών η σύρραξη εξέταθη εκτός των όρίων των δύο κρατών μέχρι της Πελοποννήσου και προεκάλεσε την καταστροφή του Θέρμου (218 π.Χ.) και των Φθιωτών Θηρών (201 π.Χ.). Έπικολούθησαν ό Α' Μακεδονικός Πόλεμος (214-205 π.Χ.), και η πρώτη συγκρούση του Φιλίππου Ε' της Μακεδονίας με τους Ρωμαίους, που είχε ως έπίκεντρο την κυριαρχία στην Αδριατική, ό όποιος διεξήχθη για την Ρώμη εκ παραλήλου πρώτος ό Β' Καρχηδονικός Πόλεμος, και εν συνεχεία ό Β' Μακεδονικός Πόλεμος (200-197 π.Χ.) που έληξε με την πανωλεθρία του Φιλίππου Ε' στην μάχη των Κυνός Κεραλών. Έπικολούθησε ό Άνατολικός Πόλεμος (192-188 π.Χ.) και η μεταφορά της συρράξεως στην κυρίως Ελλάδα, λόγω της μεταβάσεως των Σιπώνων στην Ύπατη. Η βασιλεία του Φιλίππου Ε' συνεχίστηκε εν μέσω συγκρούσεων και άναμειξεως συνεχώς περισσότερων παραγόντων στον πόλεμο μεταξύ Μακεδονίας και Αιτωλικής Συμπολιτείας. Μετά τον θάνατο του Φιλίππου Ε' το 179, τον διεδέχθη ό γιός του Περούς. Έπί της βασιλείας αυτού διεξήχθη ό Γ' Μακεδονικός Πόλεμος (171-168 π.Χ.) που έληξε με την ήττα στην Πύδνα και την αχμαλώση του Περούς. Ο τελευταίος Άντιγονίδης έβράδισε στον θρόνο του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου και άπεβίωσε εν αχμαλώση.

Τό βιβλίο έχει στηριχθή στις άρχαιες φιλολογικές πηγές, αλλά και στα άρχαιολογικά δεδομένα, καθώς και στην πλουσιωτάτη βιβλιογραφία σε ελληνική και κυρίως σε ξένες γλώσσες. Διακρίνεται για την γλαφυρότητα της γραφής και για τον πλούσιο ύπομνηματισμό με παροχή βιογραφικών και γεωγραφικών στοιχείων για κάθε άναφορά που ίσως προκαλεί έρωτηματικά στον άναγνώστη. Η ιστορία δύο περίπου αιώνων παρακμής και όθισης της ελεύθερης Ελλάδας και της άόδου της Ρώμης στην διεθνή σκηνή είναι κρίσιμη για την άνιληψη μας και για τις δραματικές συνέπειες της συγκρούσεως. Οι έμψυχοι πόλεμοι έπέσπευσαν την καταστροφή. Και να μόν ό συγγραφέας άποδέχεται την όψη του Παν. Κανελλόπουλου «όλα έπρεπε να γίνουν όπως έγιναν», αφού η Ιστορία δεν είναι δυνατόν να ξαναγραφεί. Εν τούτοις, τα διδάγματα είναι μεγάλα: «ποτέ να μην πολεμούν οι Έλληνες μεταξύ τους», όπως έλεε ό Άγέλαος στο Συνέδριο της Ναυπάκτου (Άύγουστος 217 π.Χ.).

ΕΚΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ 1892

Συνέχεια από τη σελ. 4

Α/Α, αριθμός έκλογών.	Άριθμός μπρώνου άφένων ύφ' όν φέρεται.	Τ ο ο ε κ λ ο γ έ ω ς				
		Έ π ώ ν υ μ ο ν	Ό ν ο μ α	Όνομα του πατρός	Έπαγγελμα ή Έπιτέδευμα	Ένστασία διακονή.
234	πεντακόσια έξήκοντα τρία	Ν—Νουνός	Γίκας	Μιχαήλ	26	Μαρτίνου
235	πεντακόσια είκοσι έν	Νουνός	Αθανάσιος	Βασίλειος	26	ποιμν
236		Νουνός	Βασίλειος	Γεώργιος	64	γεωργός
237		Νάτσου	Γεώργιος	Δήμος	52	σομν
238	διακόσια τεσσαράκοντα τέσσαρα	Νίκαιας χήρας	Δημήτριος	Νίκας	45	χειροδόχος
239	τριακόσια είκοσι έν	Νίκαιας	Κωνσταντίνος	Γεώργιος	39	γεωργός
240		Νίκαιας	Κωνσταντίνος	Νίκας	50	ποιμν
241		Νιδάνας	Νικόλαος	Νιδάνας	54	γεωργός
242		Νυδριώτης	Ιωάννης	Γεώργιος	51	»
243	έξ	Νίκαιας	Αθανάσιος	Νικόλαος	27	ποιμν
244	τετρακόσια έβδομήκοντα έπτά	Νίκας	Γεώργιος	Νίκας	28	γεωργός
245	έξ	Νυδριώτης	Γεώργιος	Κωνσταντίνος	24	άγροπλάς
246		Π—Παπαγιάκας	Αθανάσιος	Νικόλαος	64	ατματίας
247	διακόσια τρία	Παπαμάρκου	Ιωάννης	Ιωάννης	43	γεωργός
248	διακόσια τεσσαράκοντα έξ	Παπακωνσταντίνου	Αθανάσιος	Κωνσταντίνος	44	»
249	έβδομήκοντα δύο	Ποσειας	Γεώργιος	Ιωάννης	40	»
250		Πουπούλης	Ανδρέας	Ανδρέας	60	»
251		Πέτας	Γεώργιος	Ανδρέας	50	ποιμν
252	όγδοήκοντα έννέα	Πέτας	Γεώργιος	Κωνσταντίνος	49	»
253	τριακόσια πενήκοντα έννέα	Παυλάκης	Γεώργιος	Δημήτριος	37	»
254	τριακόσια έξήκοντα	Παναγιώτου	Γεώργιος	Κωνσταντίνος	38	γεωργός
255		Πολίτης	Δημήτριος	Πολίτης	71	»
256	διακόσια τέσσαρα	Πολίτης	Δημήτριος	Δημήτριος	45	»
257	διακόσια τεσσαράκοντα όκτώ	Παναγιώτου	Δημήτριος	Κωνσταντίνος	41	»
258	όγδοήκοντα όκτώ	Παπαγιάκας	Ιωάννης	Νικόλαος	49	εμπορός
259		Πέτας	Ιωάννης	Ανδρέας	52	ποιμν
260		Πολίτης	Κωνσταντίνος	Πολίτης	62	γεωργός
261	διακόσια τεσσαράκοντα έννέα	Ποσειας	Κωνσταντίνος	Παναγιώτης	45	»
262		Ποσειας	Νικόλαος	Ιωάννης	59	»
263	διακόσια είκοσι έν	Πόλιος	Ιωάννης	Κωνσταντίνος	43	»
264		Παναγιώτου	Παναγιώτης	»	50	»
265	τριακόσια όγδοήκοντα τρία	Παπακωνσταντίνος	Γεώργιος	»	56	»
266	τριακόσια είκοσι τέσσαρα	Πόλιος	Αργύριος	»	38	»
267	τετρακόσια έξήκοντα τέσσαρα	Παλλικάρης	Δήμος	»	33	»
268	τετρακόσια έννενήκοντα	Πολίτης	Νικόλαος	Δημήτριος	31	άπάλλως
269	πεντακόσια τριήκοντα	Παλλικάρης	Ιωάννης	Ανδρέας	30	γεωργός
270	τετρακόσια όγδοήκοντα όκτώ	Παπαγιάκας	Δημήτριος	Γίκας	31	»
271	διακόσια τεσσαράκοντα έπτά	Πουπούλης	Γεώργιος	Γεώργιος	41	»
272	πεντακόσια έξήκοντα έν	Παπακωνσταντίνος	Παναγιώτης	Κωνσταντίνος	28	»
273	έξ	Ποσειας	Ιωάννης	Νικόλαος	26	»
274	έξ	Πολίτης	Αθανάσιος	Γεώργιος	23	γεωργός
275	έξ	Παπαγιάκας	Νικόλαος	Κωνσταντίνος	23	»
276	τριακόσια	Ρ—Ρούσης	Κωνσταντίνος	»	39	ποιμν
277	εκατόν έβδομήκοντα τέσσαρα	Ρίνας	Ιωάννης	Ανδρέας	45	»
278		Ρούσης	Μάρκος	Γεώργιος	53	»
279		Ρίνας	Νικόλαος	Ανδρέας	60	γεωργός
280		Ρίνας	Παύλος	»	63	ποιμν
281	έξ	Ρούσης	Νίκας	Μάρκος	25	»
282	τετρακόσια τεσσαράκοντα έξ	Ρίνας	Γεώργιος	Νικόλαος	33	»
283	τριακόσια έξήκοντα έν	Ρίνας	Κωνσταντίνος	»	37	»
284	τετρακόσια έξήκοντα έννέα	Ρούσης	Αθανάσιος	Δημήτριος	32	γεωργός
285	τριακόσια είκοσι έννέα	Ρούσης	Αθανάσιος	Γεώργιος	38	»
286		Σ—Σαραμπάκης	Αθανάσιος	Δήμος	61	»
287	τριακόσια είκοσι έξ	Σοδής	Βασίλειος	Βέργας	40	»
288	διακόσια έβδομήκοντα έξ	Σιδερης	Αθανάσιος	Αθανάσιος	38	»
289	διακόσια πενήκοντα δύο	Σταματάκης	Νικόλαος	Δημήτριος	40	»
290		Στεφάνου	Παναγιώτης	Στεφάνος	55	»
291		Σταματάκης	Σταματάκης	Δημήτριος	55	»
292	τετρακόσια έξήκοντα έξ	Στεφάνου	Θεόδωρος	Γεώργιος	32	εμπορός
293		Σταματάκης	Μαρτίνος	Βιτάθης	59	γεωργός

Α/Α, αριθμός Έκλογών.		Άριθμός μπρώνου άφένων ύφ' όν φέρεται.	Τ ο ο ε κ λ ο γ έ ω ς					
			Έ π ώ ν υ μ ο ν	Ό ν ο μ α του πατρός	Όνομα του πατρός	Έπαγγελμα ή έπιτέδευμα	Ένστασία διακονή.	
294	πεντακόσια	έξήκοντα έννέα	Σαμπάνης	Αθανάσιος	Δημήτριος	29	γεωργός	Μαρίτινους
295	έξ	έξ	Σαμπάνης	Κωνσταντίνος	»	27	»	»
296	έξ	έξ	Σιδερης	Σιδερης	Αθανάσιος	27	»	»
297	πεντακόσια	έξήκοντα έπτά	Σαμπάνης	Γεώργιος	Μιχαήλ	29	»	»
298	Απόφασις	Νομαρχίας	Σαμπάνης	Κωνσταντίνος	Δημήτριος	27	»	»
299	πεντακόσια	τριήκοντα δύο	Σταματάκης	Ιωάννης	Βιτάθης	30	»	»
300	έξ	έξ	Σαμπάνης	Κωνσταντίνος	Μιχαήλ	24	»	»
301	έξ	έξ	Σαμπάνης	Ιωάννης	Δημήτριος	23	»	»
302	πεντακόσια	έβδομήκοντα τέσσαρα	Σταματάκης	Γεώργιος	Αθανάσιος	26	»	»
303	Απόφασις	Νομαρχίας	Στεφάνου	Λουκάς	Παναγιώτης	24	αγματοποιός	»
304	πεντακόσια	τριήκοντα έξ	Τ—Τομάρας	Κυριάκος	Δήμος	27	γεωργός	»
305			Τράκας	Αθανάσιος	Κωνσταντίνος	52	»	»
306			Τσαβί	Αργύριος	»	64	ποιμν	»
307	τετρακόσια	έδωκα	Τομάρας	Ανδρέας	»	41	γεωργός	»
308			Τράκας	Γεώργιος	Σταματάκης	55	»	»
309			Τομάρας	Γεώργιος	Ιωάννης	64	»	»
310			Τομάρας	Ιωάννης	»	50	»	»
311	διακόσια	είκοσι τρία	Τεπελένης	Γεώργιος	»	45	ποιμν	»
312	διακόσια	όγδοήκοντα έν	Τσαβί	Γεώργιος	Αργύριος	41	γεωργός	»
313	διακόσια	όγδοήκοντα	Τσαβί	Δήμος	Σταματάκης	38	ποιμν	»
314			Τσαβί	Δημήτριος	Νικόλαος	56	»	»
315			Τομάρας	Δήμος	Ιωάννης	55	γεωργός	»
316			Τεπελένης	Ιωάννης	Γεώργιος	70	ποιμν	»
317	τριακόσια	έξήκοντα δύο	Τομάρας	Ιωάννης	»	10	γεωργός	»
318			Τσαβί	Κωνσταντίνος	Τσαβί	60	ποιμν	»
319	έννενήκοντα	έννέα	Τσαβί	Ιωάννης	Νικόλαος	48	γεωργός	»
320			Τσαβί	Σταματάκης	Ιωάννης	50	ποιμν	»
321	τετρακόσια	τεσσαράκοντα έννέα	Τσαβί	Κωνσταντίνος	Αργύριος	43	γεωργός	»
322	τετρακόσια	πενήκοντα έν	Τσαβί	Δημήτριος	Γεώργιος	38	»	»
323	τετρακόσια	έννενήκοντα έξ	Τράκας	Δημήτριος	»	31	ποιμν	»
324	πεντακόσια	έξήκοντα έννέα	Τράκας	Ιωάννης	Δήμος	9	γεωργός	»
325	έξ	έξ	Τσαβί	Σταματάκης	Δημήτριος	24	ποιμν	»
326	τετρακόσια	τρία	Τομάρας	Παναγιώτης	Γεώργιος	30	ένιστοάργης	»
327	τριακόσια	τριήκοντα έπτά	Τομάρας	Κωνσταντίνος	Κωνσταντίνος	32	ποιμν	»
328	έξ	έξ	Τσαβί	Αθανάσιος	Ανδρέας	28	γεωργός	»
329	έξ	έξ	Φωνιάς	Δημήτριος	Αναστάσιος	25	»	»
330	έξ	έξ	Φωνιάς	Ιωάννης	Γίκας	25	»	»
331			Φλούδας	Ιωάννης	Φλούδας	65	ποιμν	»
332	τριακόσια	τριήκοντα δύο	Φλούδας	Κωνσταντίνος	Δήμος	60	γεωργός	»
333			Φλούδας	Κωνσταντίνος	Νικόλαος	89	ποιμν	»
334			Φλούδας	Γεώργιος	»	53	»	»
335	έξ	έξ	Φλούδας	Βιτάθης	Ιωάννης	27	»	»
336	έξ	έξ	Φλούδας	Ιωάννης	Κωνσταντίνος	27	γεωργός	»
337	έξ	έξ	Φλούδας	Αθανάσιος	»	31	»	»
338	έξ	έξ	Φλούδας	Νικόλαος	Ιωάννης	25	ποιμν	»
339	έξ	έξ	Χ—Χύνης	Αθανάσιος	Γεώργιος	33	γεωργός	»
340	τριακόσια	τριήκοντα τρία	Χύνης	Δημήτριος	»	45	»	»
341	τριακόσια	τριήκοντα τέσσαρα	Χύνης	Κωνσταντίνος	Δημήτριος	38	»	»
342		Χαρίων ΛΑΡΥΜΝΑ						
343			Δουδούμης	Ιωάννης	Αθανάσιος	57	ποιμν	Λάρυμνα
344	πεντακόσια	τεσσαράκοντα 4	Δουδούμης	Γεώργιος	Παναγιώτης	26	»	»
345			Ζ—Ζέρδας	Γίκας	Δήμος	65	γεωργός	»
346	διακόσια	τεσσαράκοντα έν	Ζέρδας	Αθανάσιος	Νικόλαος	41	»	»
347			Καλαμάκης	Κωνσταντίνος	Δήμος	25	»	»
348	έξ	έξ	Καλαμάκης	Δήμος	Κωνσταντίνος	47	»	»
349	πεντακόσια	έδωκα έννέα	Καλαμάκης	Ιωάννης	»	29	»	»
350	έξ	έξ	Καλαμάκης	Γεώργιος	Νικόλαος	23	»	»
351			Δ—Διμήτριος	Ιωάννης	Γεώργιος	56	ποιμν	»
352	πεντακόσια	έννενήκοντα έπτά	Διμήτριος	Δήμος	Λουκάς	28	γεωργός	»
353	πεντακόσια	είκοσι	Διμήτριος	Ιωάννης	»	29	»	»

Μαρία Πενταγιώτισσα

Του Φώτη Β. Βρέττα

Η Μαρία ή Μαρίτσα Πενταγιώτισσα ήταν μια κοπέλα θυρλική για την ομορφιά αλλά και για ένα πολύκροτο ερωτικό της σκάνδαλο, που έζησε την εποχή της βασιλείας του Όθωνα στην ορεινή Φωκίδα. Το προσωνύμιο Πενταγιώτισσα το όφειλε στον τόπο καταγωγής της, το χωριό Πενταγιού. Η ιστορία της αποτέλεσε στα νεότερα χρόνια πηγή έμπνευσης θεατρικών έργων, κινηματογραφικών ταινιών και τραγουδιών.

Η Μαρία Πενταγιώτισσα φέρεται να γεννήθηκε το 1821. Από τα νεανικά της χρόνια διασώθηκαν μόνο διάφορες παραδόσεις και θρύλοι. Ο πατέρας της λέγεται πως ήταν γραμματοδιδάσκαλος, εξ ου και ο χαρακτηρισμός της «μωρή δασκαλοπούλα» στο γνωστό τραγούδι «Στα Σάλωνα σφάζουν αρνιά». Υπήρξε ιδιαίτερα όμορφη κοπέλα, δυναμική και χειραφετημένη για τα δεδομένα της εποχής της. Αυτό που άφησε την ιστορία της ζωής της στην παράδοση είναι το ότι υπήρξε ηρωίδα ενός ερωτικού σκανδάλου που κατέληξε στη δολοφονία του αδερφού της. Μια συνισταμένη διάφορων εκδοχών αναφορικά με τη ζωή της διαλαμβάνει τα ακόλουθα περιστατικά που χρονολογικά τοποθετούνται στην περίοδο της βασιλείας του Όθωνα:

Σε μια επίσκεψη του βασιλιά Όθωνα και της βασίλισσας Αμαλίας στην Άμφισσα (τα Σάλωνα), πήγαν αντιπροσωπείες από όλα τα χωριά της Φωκίδας για να πάρουν μέρος στους εορτασμούς της υποδοχής του βασιλικού ζεύγους. Πήγαν κι από την Πενταγιού. Στην αντιπροσωπεία των Πενταγιωτών συμμετείχε και η Μαρία. Λέγεται μάλιστα ότι, κατά την παρουσίαση των αντιπροσωπειών, η βασίλισσα Αμαλία εντυπωσιάστηκε από την ομορφιά της Μαρίας και εκδήλωσε πρόθεση να την καλέσει στο παλάτι και να την εντάξει στην ακολουθία της. Στα πλαίσια των εορτασμών στα Σάλωνα για την υποδοχή του βασιλικού ζεύγους, οι διάφορες αντιπροσωπείες επιδόθηκαν σε γλέντια, με ρουμελιώτικο φαγοπότη και χορούς. Η Πενταγιώτικη αντιπροσωπεία είχε στήσει τη διασκέδαση στο χωριό Χρισσό, λίγο πιο έξω από τα Σάλωνα, κοντά στους Δελφούς. Εκεί, μπαίνοντας στο χορό η Μαρία, μπήκε κοντά της, πιάνοντας της το χέρι, και ένας συγχωριανός της νέος, ο Δημήτρης Τουρκάκης. Στο χωριό είχε κυκλοφορήσει η φήμη ότι οι δυο νέοι

είχαν κρυφό ερωτικό δεσμό. Μόλις είδε το χειροκράτημα αυτό στο χορό ο αδερφός της Μαρίας Γιάννης, όρμησε έξαλλος και έσυρε, μπροστά σε όλους τους συγχωριανούς, τη Μαρία έξω από το χορό. Αυτή το θεώρησε αυτό μεγάλη προσβολή και επιστρέφοντας στην Πενταγιού, σε συνάντησή της με τον Τουρκάκη, οργισμένη του είπε να μην τον ξαναδεί μπροστά της, γιατί ήταν δειλός και δεν είχε το θάρρος να την υπερασπίσει ζητώντας την από τον αδερφό της σε γάμο.

Ο Τουρκάκης, κατά την παράδοση πάντα, για να αποδείξει πως δεν ήταν δειλός, έστησε νύχτα καρτέρι στον αδερφό της Μαρίας και τον σκότωσε. Στη συνέχεια μετέφερε το πτώμα στο Ξεροβούνι που υψώνεται πάνω από το χωριό και το έριξε στον «κάρκανο», ένα βαθύ βάραθρο στην κορφή του βουνού και κατόπιν, νύχτα ακόμα, γύρισε στο χωριό, στον κήπο έξω από το σπίτι της Μαρίας, και της έκαμε σινιάλο να κατέβει. Μόλις συναντήθηκαν, της έδειξε την αρματωσιά του αδερφού της, της είπε ότι δεν είναι δειλός και της ανάγγειλε θριαμβευτικά το «κατόρθωμά» του. Εκείνη αποτροπιασμένη έβγαλε μια κραυγή πόνου «αδερφέ μου, σε σκότωσα!». Σε δυο τρεις μέρες, βοσκοί Πενταγιώτες, στο βουνό, οδηγημένοι κι από τα σκυλιά τους, βρήκαν και ανέσυραν το πτώμα από το βάραθρο κι όπως ήταν επόμενο έφτασε στην Πενταγιού η χωροφυλακή για ανακρίσεις. Ο Τουρκάκης μετά τη συνάντησή του στον κήπο της Μαρίας εξαφανίστηκε. Τελικά οδηγήθηκε στις αρχές με την κατηγορία του φόνου. Το σημαντικό για το θέμα μας είναι το γεγονός ότι κατηγορήθηκε και η Μαρία για ηθική αυτουργία. Η κατηγορία στηρίχτηκε στη μαρτυρία της αδερφής της η οποία κατέθεσε για την κραυγή της Μαρίας «αδερφέ μου σε σκότωσα» εκείνη τη νύχτα της συνάντησής της με τον Τουρκάκη στον κήπο. Η αδερφή της Μαρίας, κατά την παράδοση, ήταν μάλλον άσχημη και ζήλευε τη Μαρία για την ομορφιά της.

Συνελήφθη λοιπόν και η Μαρία, καταδικάστηκε και κλείστηκε στις φυλακές Λαμίας. Ύστερα από λίγα χρόνια στη φυλακή, πριν εκτίσει ακόμα την ποινή της, σύμφωνα με την παράδοση πάντα, πλάνεψε με τα θέλγητρά της το

φύλακα της φυλακής και τη διευκόλυνε να δραπτετεύσει. Περπατώντας από τόπο σε τόπο έφτασε στην Πενταγιού την ημέρα της Λαμπρής και βρήκε τους συγχωριανούς της να χορεύουν στην πλατεία του χωριού. Άκουσε και το τραγούδι το αφιερωμένο στην προσωπική της τραγωδία:

«Στα Σάλωνα σφάζουν αρνιά και στο Χρισσό κριάρια και στην Μαρίας την ποδιά σφάζονται παλληκάρια...»

Οι Πενταγιώτες, μόλις την είδαν ανήμερα του Πάσχα στην πλατεία, τaráχτηκαν. Οι περισσότεροι την αντίκρισαν με ανάμικτα συναισθήματα. Μερικοί επιτιμητικά και η κόρη του πάρεδρου του χωριού, η οποία από τα παιδικά τους ακόμα χρόνια φθονούσε τη Μαρία για τα κάλλη της, που η ίδια δεν είχε, της φέρθηκε έκδηλα εχθρικά. Η Μαρία, μπροστά σε αυτή την υποδοχή, προχώρησε στο κέντρο της ομήγυρης και θαρραλέα, όμως και με παράπονο, φώναξε: «τί σας έκαμα, ωρέ Πενταγιώτες, και με κατατρέχετε;». Αναταραχή και σούσουρο ήταν η απάντηση.

Απογοητευμένη η Μαρία και φοβούμενη ότι θα κατάφθανε η χωροφυλακή να τη συλλάβει και να την οδηγήσει πίσω στη φυλακή, εγκατέλειψε το χωριό και τράπηκε προς τα βουνά της περιοχής όπου περιφερόταν μια μικρή ομάδα «ληστών», φυγόδικων δηλαδή, εναντίον των οποίων εκκρεμούσαν εντάλματα σύλληψης για σοβαρά μάλλον αδικήματα (γι' αυτό και αποκαλούνταν «ντελματζήδες»). Η Μαρία κατέφυγε στον επικεφαλής της ομάδας, στον καπετάνιο και εκείνοι τη δέχτηκαν και την ενέταξαν στη δύναμη της ομάδας. Δεν έμεινε πολύν καιρό εκεί. Ο παπάς της Πενταγιούς ανέβηκε μια μέρα στο βουνό και τη συνάντησε. Της μίλησε με συμπάθεια και με θερμά λόγια της έπλεξε το εγκώμιο, πόσο καλή κοπέλα ήταν πριν από την περιπέτεια της. Τη συγκίνησε και την έπεισε να γυρίσει μαζί του στο χωριό. Κατάφεραν ακόμα να αμνηστεμηθεί κι έτσι τέλειωσαν πιο τα βάσανα της. Αργότερα παντρεύτηκε στο πλαινό μεγαλοχώρι, το Παλαιοκάτουνο (Κροκύλειο σήμερα), το χήρο Κωνσταντίνο Αρμάο που είχε από τον προηγούμενο γάμο του τέσσερα παιδιά. Η Μαρία τα ανάθρεψε, τα μόρφωσε και τους έδωσε σωστές αρχές. Πέθανε τιμημένη το 1885, σε ηλικία 64 ετών.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2013, περιοδικό «ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ»

ΠΟΤΕ ΝΗΣΤΕΥΟΥΜΕ

Γεώργιος Α. Πούλιος
Επίτιμος Δικηγόρος
Δημοσιογράφος
Ενώσεως
Κυκλαδικού Τύπου

ΝΗΣΤΕΙΑ: Η νηστεία είναι εκούσια ή ακούσια. Αποχή από το φαγητό. (Μπαμπινιώτης σελ. 1183).

Ο όρος νηστεία χρησιμοποιείται, προς δήλωση της εκουσίας αποχής, από ορισμένες τροφές. Κυρίως λιπαράς, για θρησκευτικούς λόγους. (ΗΛΙΟΣ, Τόμ. ΙΣΤ, σελ.219).

Η νηστεία και ο μοναχικός βίος είναι συνήθεια ανατολική (λεπτομέριες θα βρείτε ΗΛΙΟΣ, τόμ. ΙΣΤ, σελ. 219).

Η εκκλησία έχει καθιερώσει ορισμένες ημέρες κατά τις οποίες οι πιστοί οφείλουν να απέχουν, από τις ηδονές της ζωής και από ορισμένες τροφές και ποτά.

Οι ημέρες της αποχής είναι οι εξής:

1η. Η Τετάρτη και η Παρασκευή. Την τετάρτη πρέπει να νηστεύουμε, σε ένδειξη πένθους, γιατί την τετάρτη έγινε το άνομο συμβούλιο κατά του Κυρίου. Την Παρασκευή πρέπει να νηστεύουμε διότι επήλθε ο σαρκικός θάνατος του Κυρίου, για τη Σωτηρία των ανθρώπων.

2η. Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Κατά τον Ευαγγελιστή Ματθαίο, ο Κύριος νήστευσε, τεσσαράκοντα ημέρας και τεσσαράκοντα νύκτας (βλέπετε Ματθ. δ,2).

3η. Των Αγίων Αποστόλων. Νηστεύουμε προς τιμή των Αποστόλων του Κυρίου οι οποίοι νήστευσαν και έδειξαν εγκράτεια μέχρι το θάνατο τους.

4η. Της Παναγίας το δεκαπενταύγουστο.

5η. Της αποτομής (αποκοπής) της τιμίας κεφαλής του Προδρόμου (29.8.)

6η. Της υψώσεως του Τιμίου Σταυρού (14.9). Κατά την ημέρα αυτή διαβάζεται το ευαγγέλιο της Μ. Παρασκευής.

7η. Πριν τα Χριστούγεννα 40 ημέρες

8η. Την παραμονή των Φώτων. Η εκκλησία θέσπισε τη νηστεία αυτή, για να είναι οι πιστοί καθαροί και νηφάλιοι, την επομένη ημέρα του βαπτίσματος, όπου θα παρουσιασθούν και τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδος. Θα ακουσθεί η φωνή του Πατέρα να λέγει:

Ούτος εστίν ο Υιός μου ο αγαπητός, ο Υιός βαπτιζόμενος και το Πνεύμα του Θεού καταβαίνειν ωσεί περιστέρα και ερχόμενον επ' αυτόν τον Ιησού. (βλέπετε Ματθ, γ' 16-17).

Από τον κανόνα της νηστείας εξαιρούνται οι ασθενείς.

Της νηστείας κατά μια μερίδα πιστών ακόμη εξαιρούνται: Οι οδοιπόροι, οι μαθητές και οι Δικηγόροι. Ένα κατάλοιπο των Περσών, οι Πάρσοι, δεν νηστεύουν, γιατί πιστεύουν, ότι ο Θεός θέλει γερά σώματα. Έτσι η ψυχή γίνεται, κατά τα ιερά τους βιβλία, πιο δυνατή και μπορεί και ανθίσταται, στα κακά πνεύματα.

Μαρτίνο: Σπήλαιο Πανός

Συνέχεια από τη σελ. 2

μεγάλου μεγέθους. Το σπήλαιο αναπτύσσεται σε συνολικό μήκος 17 μ., πλάτος 3μ. και ύψος το πολύ 1,20 μ. Δεν παρουσιάζει λιθωματικό διάκοσμο, είναι στεγνό και έχει περιορισμένη επίχωση από χερσαίο ίζημα και ασβεστολιτικές λατύπες.

Βάσει θραυσμένων αντικειμένων εκτιμάται ότι χρησιμοποιήθηκε ως ιερό λατρείας του Πανός κατά τους κλασικούς και ελληνιστικούς χρόνους. Ωστόσο το σπήλαιο παρουσιάζει έντονα φαινόμενα κύλισης και κατακρήμνισης λίθων, ιδιαίτερα το τμήμα της εισόδου απ' όπου τροφοδοτείται και με τεμάχια διαφόρων μεγεθών λίθων και το εσωτερικό του σπηλαίου.

Καθώς η στατική του κατάσταση είναι επισφαλής ιδιαίτερα κοντά στην είσοδο, η επίσκεψή του πρέπει να αποφεύγεται ως ιδιαίτέρως επικίνδυνη.

Με εκτίμηση,

Η Αν/τρια Προϊσταμένη της Εφορείας

Δρ. Ελένη Παναγοπούλου - Καράμπελα, Αρχαιολόγος.

ΑΡΧΕΓΟΝΕΣ ΡΙΖΕΣ

ΚΑΤΑΡΙΨΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ FALMERAYER

ΝΙΚΟΣ Α. ΜΠΑΤΣΟΣ
ιστορικός ερευνητής

Από νεότερες έρευνες της εγκατάστασης Ελλήνων Αρβανιτών χριστιανών δίπλα στα χωριά της Ανατολικής Λοκρίδος Λιβανάτες, Μαλεσίνα, Μαρτίνο.

Η θεωρία του ανθέλληνα και πλαστογράφου Γερμανού Falmerayer έλεγε ότι ερημώθηκαν μεγάλες περιοχές της Ελλάδος και

κατοικήθηκαν από Αλβανούς μπερδεύοντάς τους λόγω γλώσσας με τους Έλληνες Αρβανίτες και από Σέρβους. Ούτε σταγόνα αίμα από τους αρχαίους Έλληνες δεν υπάρχει στους σημερινούς κατοίκους της Ελλάδος έλεγε, απόγονοι του Πλάτωνα και του Περικλή δεν υπάρχουν.

- πρώτος ο Πιπτάκης το 1838 μ.Χ. κατήγγειλε τον Falmerayer ότι είχε πλαστογραφήσει Αθηναϊκά χειρόγραφα τα λεγόμενα "Αναργύρια Αποσπάσματα".

- Η επετηρίδα της επιστημονικής επιτροπής του Βερολίνου καταδίκασε τον Falmerayer για διαστρέβλωση της ιστορικής αλήθειας.

- Ο Παπαρηγόπουλος (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους) κατέρριψε τη θεωρία του Falmerayer.

- Νεότερη έρευνα για τα χωριά της Λοκρίδας Λιβα-

νάτες, Μαλεσίνα και Μαρτίνο καταρρίπτει την θεωρία περί ιδρύσεως χωριών και πόλεων από Αλβανούς, Σέρβους ακόμη και Έλληνες Αρβανίτες. Το 1311 μ.Χ. στην φονική μάχη μεταξύ Φράγκων και Καταλανών στις όχθες του Κηφισού στην Κωπαΐδα επεκράτησαν οι Καταλανοί, αυτό μας μαρτυρεί και η επιγραφή στον παλαιό Ναό του Αγ. Γεωργίου στο Ακραιφνιο που ιστορεί την διάσωση του Φράγκου αφέντη της Βοιωτικής Καρδίτσας (Ακραιφνιο), ο οποίος ίδρυσε τον Ναό μετά την μάχη, ενώ όλο το ιππικό του το φράγκικο σφαγιάστηκε στους βάλτους του Κηφισού στην Κωπαΐδα από τους Καταλανούς και σώθηκε μόνο αυτός με το άλογό του.

Οι Καταλανοί νίκησαν και επεκράτησαν σε όλη την Στερεά Ελλάδα με την βοήθεια Ελλήνων Αρβανιτών μισθοφόρων. Το 1383 μ.Χ. ο Βασιλιάς της Αραγονίας και Καταλονίας Δον Πέτρος ο Δ' έδωσε εντολή στον Ramon de Villanova να μεταφέρει από το Δουκάτο της Υπάτης (Νέα Πάτρα) έναν αριθμό μισθοφόρων Αρβανιτών δίπλα στα χωριά Λιβανάτες, Μαλεσίνα και Μαρτίνο για να φιλάνε από ληστρικές επιδρομές τους δρόμους προς Θήβα και Αθήνα.

Άρα προϋπήρχαν τα χωριά και δεν τα ίδρυσαν οι Αρβανίτες. Αυτό επιβεβαιώνεται σήμερα με νεότερη έρευνα στα οθωμανικά αρχεία που έχουμε δημοσιεύσει στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας

που παρουσιάζει στο Μαρτίνο δύο οικισμούς, κάτω χωριό γύρω από τον Ναό των ταξιαρχών που είναι κάτοικοι από την Αρχαία Βουμελιταία και το Β.Δ. στο Λίμθ το Αρβανίτικο του Νικόλα Μουζάκη εξου και Μουζάκ.

Όσο για την Λάρυμνα δεν κατοικήθηκε το 1383 μ.Χ. από Αρβανίτες καθ' εαυτού, γιατί απλούστατα ήταν ακατοίκητη από τότε που την κατέστρεψε ο ρωμαίος στρατηγός Σύλλας το 86 π.Χ. Κατοικήθηκε το 1861 από Μαρτιναίους (ΒΔ 65/1861) και της αποδόθηκε το αρχαίο όνομα Λάρυμνα από Καστρί που λεγόταν επί φραγκοκρατίας και τουρκοκρατίας από κάποιους μορφωμένους Μαρτιναίους που είχαν πρόσβαση στην Κυβέρνηση της εποχής αυτής. Επίσης και τα δύο χωριά που προέρχονται από το Μαρτίνο, Λούτσι και Πύργος δεν κατοικήθηκαν από Αρβανίτες ούτε ιδρύθηκαν από αυτούς απευθείας το 1383 μ.Χ. αλλά πολύ αργότερα από Μαρτιναίους λόγω υπερπληθυσμού του Μαρτίνου και κορεσμού των βοσκοτόπων του. Έτσι καταρρίπτεται και ο μύθος για Ανδρέα Λούτζι και Μαρτίν Μουζάκη καθώς τα Οθωμανικά αρχεία μιλούν για Νικόλα Μουζάκη. Και ας σταματήσουν οι Κασσάνδρες και οι σύγχρονοι Falmerayer να αναρτούν στο διαδίκτυο θεωρίες περί ιδρύσεως χωριών και πόλεων από Αλβανούς, Σέρβους ή Αρβανίτες χωρίς γραπτές μαρτυρίες, διότι το διαδίκτυο και μορφώνει αλλά και διαστρεβλώνει.

Κάθε φωτογραφία... χίλιες αναμνήσεις

Από αριστερά: Σταύρος Λιβέρας, Γεώργιος Βόλης, Άγνωστος από το Λούτσι, Κων/νος Κυράνας, Ιωάννης Κυράνας

Από αριστερά: Κων/νος Κυράνας, Δημήτριος Τράκος, Γεώργιος Ρόκος, Ιωάννης Φονιάς

Από αριστερά: Αγγελική Κυράνα, Παγώνα Πούσια, Δημήτριος Κυράνας και ο μικρός Ιωάννης Κυράνας

Από αριστερά: Αγγελική και Ελένη Κυράνα

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΜΑΡΤΙΝΟΥ

Το νέο Δημοτικό παιδικό Σταθμό Μαρτίνου επισκέφτηκα την Δευτέρα 25 Νοέμβριου 2013 μαζί με την Πρόεδρο της Δημοτικής Κοινότητας Μαρτίνου Σπυριδούλα Γιάγκου.

Ο Δημοτικός παιδικός Σταθμός Μαρτίνου λειτουργεί φέτος για τρίτη χρονιά και η πρώτη εντύπωση μας ήταν τα χαρούμενα προσω-

πάκια και η χαρά που μας μοίρασαν απλόχερα τα πιτσιρίκια.

Ξεναγηθήκαμε από το προσωπικό σε όλες τις αίθουσες και εγκαταστάσεις και ενημερωθήκαμε για τον τρόπο λειτουργίας του Παιδικού Σταθμού.

Η λειτουργία του Σταθμού αρχίζει την 1 Σεπτεμβρίου και λήγει την 31 Ιουλίου του επόμενου έτους από Δευτέρα έως Παρασκευή από 7π.μ έως 3 μ.μ.

Όπως μας ενημέρωσαν η μέρα των παιδιών ξεκινάει μέσα από διάλογο όπου τα μικρά παιδιά μαθαίνουν και πληροφορούνται για απλά θέματα της καθημερινότητας και του κόσμου γύρω τους.

Ακολουθούν δραστηριότητες όπως η ζωγραφική, το τραγουδι, κ.λ.π. Κάθε τρίτη πεπειραμένος Μαρτιναιός εκπαιδευτικός εθελοντικά και για μια ώρα προσπαθεί με ξεχωριστό τρόπο προσέγγισης την εξοικείωση των παιδιών με την αγγλική γλώσσα.

Η διατροφή των παιδιών καλύπτεται υγιεινά και πλήρως από το παιδικό Σταθμό σύμφωνα με επιλεγμένο διαιτολόγιο.

Μετά το πέρας της επίσκεψης η πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Μαρτίνου Σπυριδούλα Γιάγκου έκανε την ακόλουθη δήλωση: “Απέναντι στην οικονομική κρίση και στις κάθε ειδους οικονομικές περικοπές ο Δήμος Λοκρών απαντά στηρίζοντας την δέσμευση του για σεβασμό στις ανάγκες της Λοκρικής κοινωνίας που δοκιμάζεται καθημερινά”.

Αριστείδης Κ. Κούρος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ 1830 Ο ΔΗΜΟΣ ΛΟΚΡΩΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΣΕ ΤΟ ΜΑΡΤΙΝΟ

Στις 5 Οκτωβρίου 2013 στην Αθήνα η εταιρεία frattis auctions στην 25 Δημοπρασία Σπανίων βιβλίων, τεκμηρίων, έργων τέχνης και Συλλεκτικών αντικειμένων δημοπράτησε και χειρόγραφες επιστολές της Ελληνικής Πολιτείας Έτους 1830 που αφορούσαν το Μαρτίνο.

Στην προτροπή του Συλλόγου των εν Αθήναις και Απανταχού Μαρτιναιών «ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ» ο Δήμος Λοκρών ανταποκρίθηκε και συμμετείχε στην Δημοπρασία.

Κατά την διαδικασία της Δημοπρασίας ο Δήμος Λοκρών κατέστη πλειοδότης του ενός εκ των δυο εγγράφων και αντίγραφο μας παραχώρησε για δημοσίευση στην εφημερίδα του Συλλόγου.

Σε γενικές γραμμές λέει:

«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ 1830

ΣΑΛΩΝΑ η έκτακτη επιτροπή της Ανατολικής Ελλάδας δίνει διαταγή προς τον Γενικό Διοικητή του Σώματος ταγματάρχη Ρούκη να σταματήσει την κατάληψη των οικιών του χωρίου Μαρτίνου και να τις αποδώσει στους κατοίκους, σφραγίδα με σταυρό και ιδιόχειρη υπογραφή του επιτρόπου, Κ. Μεταξά.»

Για την ιστορία σας γνωρίζουμε ότι μετά την μάχη του Μαρτίνου το 1829 και για πολλά χρόνια Ελληνικά στρατεύματα είχαν Στρατοπεδεύσει στο Μαρτίνο.

Αριστείδης Κ. Κούρος

